

PORT-ARTUR ÉS ERŐDEL. — A japánok ostromlását pontosított vonalak jelzik.

s napról-napra látniok kellett, hogy mint szorult mind szűkebbre és szűkebbre az a kegyetlen gyilkos gyűrű, a mit ostromzárnak neveznek; mint kerül az ellenség kezére egyik halom a másik után.

A mellékelt térképen fel vannak tüntetve az ostromzár vonalai, körülbelől havonként. Látni, hogy miként szorult ez a gyűrű mind szűkebbre és szorosabbra. Először elvágta az ostromzár a kikötő vidékét a többi szárazföldtől, majd a Lujza-öböl vidékétől, aztán augusztus végén ott volt az ostromzár a legkülső erődök lábánál. Ekkor kezdődött az igazi várvívás. Az északnyugati erődök egymás után kerültek japán kézre, mindegyik több ezer ember halálával.

Keleten csak lassan haladhatott előre az ostrom, mert itt igen kedvező helyzetben, rendkívül sűrűn vannak egymás mellett az erődök, a melyeknek láncolatán nem bírtak a japánok rést űtni. Nyugaton, a jobban elszórt erődök között úgy látszik könnyebb volt az előrehaladás, de szinte eldőlt az ostrom sorsa, a mikor a hatalmasan megerősített 203 méteres dombot sikerült elfoglalni, mert innen az ágyúgolyók minden akadály nélkül juthattak be a kikötőbe s teljesen tönkre tették a hajókat és a kikötő építményeit.

S a mikor Port-Artur védelmezőinek így látnia kellett, hogy milyen vaskövetkezésséggel szorult mindjobban össze az ostromzár, ugyanakkor fájó tudat lehetett az, hogy alig egy-két napi vasúti utazás választja el őket a félmilliónyi orosz seregtől, a mely mindent megkísérelt, hogy felmentse a szorongatottakat. Tudjuk, hogy minden felszabadító kísérlet dugába dőlt, s a vár magára maradt. — A balti flotta indulása, utazása mind annyi fennakadással, olyan lassan bontakozott ki, mint valami nyomasztó álom, a mikor az ember álmában úgy szeretne sietni s nem tud, mert mindenféle mellékes körülmények akadályozzák.

A hatalmas, a rettegett orosz nem bírta felmenteni várának hősi védelmezőit s az oroszok évszázados törekvéseinek első, igazi megvalósulása, az első nyílt óceáni kikötő, a mely telenyáron használható: ismét elveszett az oroszokra nézve. Mennyi diplomáciai fondorlat, mennyi vér és milyen hihetetlen költségek árán jutott hozzá s ime, alig hogy megmelegedett benne, alig hogy a legszükségesebb berendezé-

sek elkészülnek, ismét kihull a kezéből, ki tudja mennyi időre, talán örökre. Az egész Szibéria, Mandzsorság, az a sok nagy föld Éjszak-Ázsiában mind hiábavaló, ha nincs kapuja ki a nyílt tengerre, a művelt kelet-ázsiai népek felé. Port-Artur elesett s ezzel a kaput megint becsapták s a rengeteg orosz birodalom ismét be van zárva a kontinens börtönébe.

Most a japánok helyre fogják állítani Port-Artur erődjait, ők ülnek bele, s az ostrom alatt szerzett tapasztalatok alapján még jobban meg fogják erősíteni a várat s ha hozzá fér is valamikor az orosz, rengeteg áldozatok árán fogja csak ismét visszavehetni.

A vár elesével szabad kezét nyert a japán hadsereg; minden erejét a szárazföldi orosz haderő ellen fordíthatja s az eddigieknél talán még rémitőbb vérengzés fog kezdődni.

A «Vasárnapi Ujság» megmondotta a háború kitérése alkalmával, hogy a tengeren könnyű szerrel fognak győzni a japánok, de a szárazföldön körülbelül egyenlő erősek lesznek s ha hamarjában békekötésre nem kerül a dolog, szörnyű vérengzések fognak még történni.

Az újsághírek ugyan rendesen túlozzák az oroszországi forradalmi és elégedetlenkedő mozgalmakat, de hogy nincs minden rendben a császár birodalmában, az bizonyosnak látszik. Port-Artur eleste még jobban el fogja keseríteni a népet az iszonyú áldozatok miatt, s alighanem meg fog ingani az orosz kormány mindenható uralma. Az orosz kormány pedig előrelátó számításból indította meg a háborút és folytatja elkéseredetten. Oroszország nagy arányú fejlődésének szüksége van a kelet-ázsiai vizekre, egyetlen és utolsó reményét, hogy oceánhoz juthat, nem adhatja fel. De a nép talán nem fogja ezt megérteni s valódi tragédiái hős gyanánt áll előttünk az orosz kormány, a mely épen akkor bukik el, a mikor nemzetének a legnagyobbát, a legjobbat akarja. Ha az orosz nép elégedetlensége csakugyan békekötésre kényszeríti az uralkodót, akkor évszázados törekvések, az orosz politikának egész építménye dől halomra.

Dr. Cholnoky Jenő.

Az ostrom és védelem világhírre jutott fővezéreiről a következő életrajzi adatokat közölhetjük:

Az ostromló japánok fővezére, Maroszuke Nogi 1849-ben született Osakában, hol atyja mint előkelő hivatalnok élt. Nogi már igen fiatalon a hadseregbe lépett s nem sokára alkalmat nyílt magát a Sacsuma-felkelés elfojtása alkalmával annyira kitértetni, hogy a harcok végével ezredessé nevezték ki s mint ilyen, helyőrségi parancsnok lett Tokióban. Midőn a 80-as években a nagy államférfi, Ito, ösztönzésére számos tiszt a külföldi katonai intézmények tanulmányozására ment, ezek közt volt Nogi is, a ki aztán szorgalmasan tanulva s tapasztalatokat gyűjtve, hosszabb ideig tartózkodott Angliában, Franciaországban s Amerikában. Ez útból hazatérve, a vezérkarnál alkalmazták, majd mikor a japán-kínai háború kitört, egy hadtest parancsnokságát bízták rá. S a belevetett bizalomnak fényesen megfelelt, mert Haicsöngnél a kínai sereget teljesen megsemmisítette s igen sok ágyút zsákmányul ejtett. Ezután Formóza szigetére küldték Nogit, hol a lázadást leverte s azután a sziget kormányzója lett.

A mikádó rendkívül kegyelte vitéz tábormókát s a mostani háborúban őt bízta meg Port-Artur ostromával, annyival is inkább, mivel Nogi a kínaiak elleni hadjáratban már részt vett a vár bevételében, de egyébként is mint rendkívül képzett és nagytehetségű hadimérnök ismeretes.

Nogi — a mi a japánoknál ritkaság — magas termetű ember, katonáival szívesen eltréfálkozik, a kik ezért, valamint igazságszeretetért valósággal rajonganak érte. Két fia volt s ezek mindegyikét elvesztette az ostrom alatt: az idősebbik Kincsü bevételénél, a fiatalabbik pedig a híres 203 méteres domb megvívásánál esett el.

Port-Artur védője Anatoly Michajlovics Stösszel 1848-ban született. Származásáról különféle adatok vannak. Sokan, kivált a francia lapok erősen állítják, hogy Stösszel atyja egy magyarországi zsidó családból származik; a németek azt állítják, hogy német eredetű s tulajdonképeni neve «Stössel von der Heyde» volna, míg az oroszok régi orosz származásának állítják s azt mondják, hogy atyja testőr volt. De legyen a dolog bármint, annyi bizonyos, hogy a fiatal Stösszel kitünő sikerrel elvégezvén a katonai iskolákat, különböző csapatoknál sokáig mint tiszt szolgált. Legelőbb az orosz-török háborúban tünt fel vakmerő kémszemlével s egy ily alkalommal súlyos sebet is kapott. A háború után ezredes lett és Szibériába helyezték át. Itt tartózkodott, míg az u. n. boxer-lázadás kitört. Ekkor már mint tábornokra nagyobb feladatokat bíztak rá. Többek közt felszabadította a Tiencsinben körül zárt orosz csapatot s a boxerek egy részét is legyőzte. Port-Artur főparancsnokságát 1903. május 20-ikán bízták rá.

Stösszel roppant sokat tett a különben is hatalmas vár megerősítésére, de különösen katonaira tudott hatni s azok önbizalmát egész az utolsó napokig ébren tartotta. Különben jó ideig ő maga is hitte, hogy a kezére bízott várat bevenni nem lehet, a felmentő sereg pedig előbb-utóbb megérkezik. Innen magyarázható, hogy oly kíméletlenül utasította el a japán hadi követet, midőn ez augusztus hónap levelet vitt neki, melyben Nogi a vár feladását kérte. A hadikövetnek Stösszel fenyegető hangon ezeket mondta: «Mondja meg ön vezérének, hogy tanulja meg az orosz nemzet történetét, mielőtt ilyen egügyű ajánlatot tesz. Az oroszok csak győzni, vagy meghalni szoktak, nem pedig magukat megadni. Megbocsátom önnek ezt az ostobaságot, de adja tudtára vezérének, hogy ha még ilyen ajánlattal hozzám küld valakit, azt tüstént felakasztatom.»

Nogi nem is küldött aztán több békekövetet; végre magának Stösszelnek kellett ezt megtenni.

GYORSVONATON.

Sötét hegyek között zakatol a vonat
Szikrát-füstöt fujva,
Messeze nagy városnak szomorú lakóját
Erre viszi utja.

Éj van. A fogó hold felhők között bujkál,
A gyorsvonat vágat,
Futó pillanatra ép' hogy megpillantok
Egy kis fehér házat.

Három ablakszeme alig hogy megcsillan
— Elrobg a vonat,
Óda szorítom a kocsi ablakához
Forró homlokomat.

Abban a kis házban tán valaki épen
Imádkozik értem,
Értem, ki bolondos, hitvány álmok után
Bohanok az éjben...

Farkas Imre.

ÖZV. GRÓF ALMÁSSY KÁLMÁNNÉ WENCKHEIM STEFÁNIA MÁRIA GRÓFNŐ, A JÓZSEF FŐHERCEG SZANATORIUM-EGYESÜLET ELNÖKE.

KOZSIBROVSZKY ÜZLETET KÖT.

Elbeszélés. (Folytatás.)

Irta Mikszáth Kálmán.

Krámer végre is megírte, hogy a kívánt szarvak meglesznek időre s ezzel Kozsibrovsky nyugodtan elutazott Budapestre.

A «természetmegszépítőinek» egy szép levelet irt innen Gréczba, hogy nem kímár többet a mulatságból, mert ő ezentúl a maga ura s magyarországi dominiumát óhajta személyesen kezelni.

Hozzá is látott nagy sebbel-lábbal, szerzett egy szép négyes fogatot, valahol árverésen megvett egy csomó használhatatlan gazdasági gépet potom áron (de olyan gépeket, a melyek nem jártak és nem is voltak már kijavíthatók) azokat elvitette Trimócra; a kastély elé szerzett ugyancsak árverésen két muskétás ágyút, azok nagyszerűen veszik ki majd magukat a bejáratnál.

Azalatt pedig szorgalmasan feljárt a kaszinóba, leült nap-nap után az öreg Vágrányi gróf mögé gibiczkedni, a ki szenvedélyes fogadó volt. Minden harmadik-negyedik szava volt: ki fogad erre? Kozsibrovsky egyszer kilesett egy kedvező témát, valami lehetetlen állítást (nagy volt ezekben Vágrányi gróf) és kételkedni kezdett.

— Hát fogadsz velem? kérde Vágrányi, szokott hevesességével.

— Az a kérdés, hogy mibe, — felelte szerényen Kozsibrovsky.

— Akármibe! A mibe akarsz.

— Hát jó, — hagyta rá Kozsibrovsky — fogadjunk harmincz zsák eleven nyúlba.

Vágrányi elmosolyodott, de azért belevágott a Kozsibrovsky tenyerébe és elvesztette a harmincz zsák eleven nyulat.

Mikor fizetésre került a sor, Vágrányi szerette volna a nyulakat átválttatni pénzre, de Kozsibrovsky nem engedett, neki nem kell a pénz, neki elevenen kellene a nyulak s így aztán akár neveltség, akár nem, mégis csak természetben kellett kiszolgáltatni a tapsifüleseket s ráírni az alföldi uradalmának az igazgatójára, hogy azok előteremtessenek.

Mihelyest véget ért a tél és az «isten tehenkői» kezdtek az első tavaszi napfénynél kijönni süt-kérezni a rögök alól, Kozsibrovsky hozzálátott a birtok felszereléséhez.

Kicsinosította a kastélyt, a hét szekér szarvas agancsot lepedővel letakarva éj idején Trimócra szállították Homonnáról. Másnap munkásokat fogadott, mindenik szekérhez négyet, mire a szekerek megindultak az erdőség különböző részeibe.

— No gyerekek, — biztatta a napszámosokat, — lássatok hozzá, hajigáljátok szét az agancsokat.

Azok rá néztek csodálkozva:

— Mitől lesz az jó, méltóságos uram?

Kozsibrovsky nevetett.

— Ha szarvval vetjük be a talajt, szarvasok fognak nőni benne. (És hamiskásan hunyorított a szemével.) Egyenletesen szórjátok el, ne egy helyre. Aztán egy kis harasztot kell rá borítani, mert maga a szarvas is így szokta bekaparni.

¶ Bolond egy föld ez! Nem örül ez semminek a világon, csak a tavasznak! Annak is csak vagy két hétig. De akkor felöltözik a legpompásabb ruhájába, a páfrányok ellepik a mezőt s derékgig érnek farkastejek, buja cziczványok kinyújtózkodnak. A ki szétrés a mezőn laikus szemmel, azt hinné egy zirosabb, gazdagabb földrészre jutott. Gyönyörű az! Embermagasságnyi zöld szőnyeg a vörnyeges földön. A kit ez el nem bájol, az rosz ember. A kit pedig elbájol, az szamar ember. Mert ez a zöld növényzet semmire se jó a világon, csak a szemnek kellemetes. A trimóczi föld olyan, mint a lusta ló, szétjátszsa magát, ugros, ficzánkol, kellett magát, de ha hasznos munka végett hámba fogják, a Herkópaternek se mozdul. Biztatható azt, trágázható, szántható, boronáltatható, azt mondja tótul, hogy «nye mozzem» (nem lehet).

Hanem iszen jól tudta azt Kozsibrovsky, hogy mitől hizik a lud, s tavasz elején Berlinbe utazván, vevőt keresett a birtokra az ottani arisztokrácia körében. És talált is. Mert Németországban minden bőven van, csak föld nincs. Maga a császár az első földbirtokos mintegy 80 ezer hold földdel, melyen vagy negyven kastély és város áll. A szeszkirály a második földbirtokos tizezer holddal és husz kastélylyal, a többi dominium is mind ilyen kurta lélekzetű.

Kertileg megdolgozott, keresztül-kasul turkált és csatornázott földek. A nagy kultúra is nevetéses. Csak épen hogy már nem szítalják a földet. De nincs is már ott semmi poézis. Állat csak a vadas kertekben látható és a menaszériákban. Ha itt-ott vadon ugrik ki egy-egy nyúl talán, le is fotografiozzák a német képes lapok.

Valami báró Knopp Sebestyén gazdag bankár és gyáros keresett akkoriban egy vadban dús birtokot valamelyik szomszéd országban. Kozsibrovsky megösmékedett vele s mikor neki is előhozta a kívánságát, vontatva felelte:

— Hát azt nálunk lehet találni. Nekem magamnak is van egy eladó jószágom. Értékes szántók és pompás erdőség. Ha jobbat nem tud a báró, nézze meg egyszer, ha arra jár.

— Hm, az a kérdés, hogy van-e benne vad? Mert lássa, kedves gróf Kozsibrovsky, nekem nagy üzleti összeköttetésem vannak magas, legmagasabb személyiségekkel, a kiknek én nem viszonzhatom a szívességeket egyébbel, mint hogy évenként egyszer-kétszer meghívnam őket vadászatra. Tehát egy vadászkastély a fő és löni való vadállomány.

Kozsibrovsky fitymálva rázogatta a jobb kezét.

— Akkor aztán nem igen csinálunk üzletet kedves báró Knopp, mert az én birtokom nem afféle ráadás a nyulakhoz, nem vadállatok fun-

LUKÁCS GYÖRGYNÉ, PERÉNYI MADOLY BÁRÓNŐ, A JÓZSEF FŐHERCEG SZANATORIUM-EGYESÜLET ELNÖKE.

dusa. Az egy kultivált Európa, egy kis paradicsom a maga nemében, a hol a vadászat csak másod- vagy harmadosorban említhető. Egyébiránt erre a célra is elsőrangú hely.

— Azt hiszi?

— Tessék, nézze meg egyszer. Ámbár mondom, e tekintetben nem fektetek rá valami nagyobb súlyt.

— Ön nem vadászik? — csodálkozott a báró.

— Soha. Fiatal koromban meglöttem egy suhancot, egy hajtót. Nem valami ügyetlenségből, hanem szándékosan. Gyerek voltam és feudális nagy család sarja, bolond középkori eszmékben nevelkedve. Apám először vitt ki vadászatra a lithvániai erdőbe s hallottam, a mint a jáger jelentette neki, hogy annyi meg annyi zerge és nyúl esett el, azonfelül hogy megsebesült két hajtó. Hohó, gondoltam magamban, hát hajtókra is vadászunk, s minthogy resteltem, hogy még eddig semmit se lőttem, megcéloztam egy tőlem nem messze ácsorgó suhancot és meglöttem. Sebe és kinos jaggatása mezhatótt akkor, fölfogadtam magamban, hogy sohase megyek több vadászatra és maig is megtartottam.

— Ön erős karakter, gróf Kozsibrovsky, — vélte a porosz. — És milyen vad van az erdőben?

— Azt hiszem, mindenféle.

— Akkor hát megnézem a birtokot.

— Mikor?

— Akár mindjárt.

Kozsibrovsky elgondolkozott.

— Most egy pár napig nem érek rá, de ha önnek kedve lesz, úgy jöjjön el husvét táján.

A báró megnézte a tárcza-naptárát.

— Április 24-én indulok, 26-án ott leszek a délutáni vonattal. Alkalmas ez önnek?

— Ott fogom várni az állomásnál. Ebbe maradunk.

Szép tavaszi napra ébredett április 26-ikán Kozsibrovsky gróf az ő elátkozott kastélyában, melyet csak négyen laktak: egy vén esős, egyszersmind major domus, a ki a tehenet is gondozta, a kocsis, a kinek négy paradés ló volt a keze alatt, egy szolgáló, a ki főzött és a gróf nasa, illetve titkárja, voltaképen maga is len-

GRÓF KEGLEVICH GÁBORNÉ. (E-Káta.)

ÖZY ARTNER JENŐNÉ. (Sopron.)

GYARMATHY ZSIGÁNÉ. (Bánffyhad.)

ILENCZFALVI SÁRKÁNY KÁLMÁNÉ. (Dobsina.)

CONLEGNER KÁROLYNÉ. (Érsekújvár.)

HORVÁTH BÉLÁNÉ. (Esztergom.)

SZERLEMHEGYI KÁROLYNÉ. (K-Félegyháza.)

KRASZNAY GÁBORNÉ. (Kisujzáás.)

BÁRÓ FEKETE ÁRPÁDNÉ. (Nagyszombat.)

DELLMANICS LAJOSNÉ. (Nagybecskerek.)

VÁRADY GYULÁNÉ. (Munkács)

GRÓF LASSBERG RUDOLFNÉ. (Győr.)

TÜZES JENŐNÉ. (Szamosújvár.)

SZVACSINA GÉZÁNÉ. (Kolossvár.)

IFJ. BAUER MÁRTONNÉ. (Kín-Szt.-Miklós.)

BÁRÓ PETRICEVICH HORVÁTH KÁLMÁNÉ. (E-Zsuk.)

DR. BUDAY PÁLNÉ. (Zenta.)

TAKÁCH ILONKA. (Kosztely.)

MÜNSTER TIVADARNÉ. (Kassa.)

GOLDSCHMID LIPÓTNÉ. (Ábony.)

DR. SRAMKÓ ANDORNÉ. (Brensbánya.)

RADA IGNÁCZNÉ. (Vágbeszterce.)

FEUCHTINGER GYÖRGYNÉ. (Csorna.)

ETTVEL GYULÁNÉ. (Kiskőrmajsa.)

MATZNER SAMUNÉ. (Kassa.)

VIDOR SAMUNÉ. (Nagykanizsa.)

PUKOVICH FERENCZNÉ. (Ujvidék.)

DARNAY KAJETÁNNÉ. (Süsmeg.)

ÖZY BOBORY IMRÉNÉ. (Igló.)

TORONTÁLSZIGETI ZSIVKOVICS MÁRIA. (Pannocsa.)

gyel gróf Styrierverszky, de a grófi titulust levette ez idő szerint és mint Baptiste szerepelt a trimőzei uraságnál.

Kozsibrovskynak szokása volt az ágyban reggelizni, forralt tejet pirított kenyérral, azután kiszini egy csibukot.

— Baptiste, — tömd meg a csibukomat és hozd ide.

— Várj, — felelte Baptiste, — míg megfőzöm a reggelimet (gyakran esett úgy is, hogy Kozsibrovsky volt a Baptiste inasa, mert a szerencse forgandó Lengyelországban).

Baptiste előhozván a csibukot, félkönyökere dőlve szipakolt az ágyban, miközben kedélyesen beszélgetett.

— Ma nagy napunk van Baptiste. Ma dől el, hogy mi lesz velünk. Milyen csend van most itt. Majd meglátod, mekkora élet lesz itt délután. (Az órájára nézett). Ha a klepsidra jól mutat, akkor még egy óránk van. Azután kezdődik az előadás. Megjön a szakács Pestről a kuktákkal és az ételmi szerekkel a fél tízóraival. Te majd átszaladsz Okladra Baptiste, a hol már együtt vannak a hajtók. Az éjjel meg kellett érkezni a 30 zsák nyúlra. Te magad még a hajtókkal és elrendezed, hogy e derék támogatóink kellő helyen, módon és időben hagyják el vászonbörtöneiket. Aha, valami zörög az ablak alatt. A fogadott ekék érkeznek. Szamarak. Mit akarnak? Mondtam nekik, hogy csak délután fogjanak bele. Oh jaj, Baptiste! — Nagyon kiköltekeztem Baptiste. Ha ez a dolog nem sikerül, el vagyunk veszve.

(Vége következik.)

MAGYAR NŐK A TUDÓBETEGEKÉRT.

A tudóvesz elleni küzdelem új még hazánkban, de rövid idő alatt már is szép eredményeket ért el. 1902 őszén tették le a tudóbetegek gyógykezelésére szolgáló első magyarországi szanatorium alapkövét a főváros közvetlen közelében, a budakeszi erdőben, s ez intézet azóta már áldásosan működik. Mivel a legtöbb tudóveszes beteg a társadalom szegényebb osztályaiból való, első sorban népszanatoriumok állítására van szükség, a melyekben a szegény köznépből való betegek nyerne elhelyezést és ápolást. Erre a célra alakult meg 1903-ban József főherceg védnöksége alatt az a szanatorium-egyesület, mely a vidéken igyekszik szanatoriumokat állítani.

Ez az egyesület már 1903-ban nagy sikerrel kezdte meg működését egy a Sándor-utcai régi képviselőházban rendezett házi és népipari kiállítással. Munkássága most mind szélesebb körre terjed ki s legújabbban oly lépéssel haladt előre, mely bizonyára jelentékeny mértékben fogja közeljövő közelébe juttatni.

Kötődő főherceggaszony néhány hónappal ezelőtt fölhívást intézett a magyar nőkhöz, hogy alkossanak ligát, mely zászlajára írja a tudóbetegség ellen való küzdelmet. A fölhívásnak rendkívüli sikere lett. Az ország minden nagyobb helyén megalakultak vagy alakulóban vannak a József főherceg szanatoriumi egyesület hölgybizottságai. Az egyesület első szanatoriumának alapítóje nagyrészt már együtt van. Czigler Győző műegyetemi tanár el is készítette tervét, Gyulán fog épülni pavillonrendszerben s mintájául igérik egy a népszanatoriumoknak.

Hogy az egyesület első szanatoriumát Gyulán építi, magyarázza a nemzetsorvasztó és gyöngítő rettenetes kórnak épen az Alföldön való szörnyű pusztítása. Évenként átlag 70,000 ember hal meg tudóbajban s ennek zöme a poros, fáttan Alföldre esik. A «szász betegség» valószínű magyar nyavalya és óriási elterjedését az a közöny teszi érthetővé, melylyel népünk tehetetlenül nézi, mivel gyógyíthatatlannak találja, védekezni nem akar ellene, mert ragályos voltában rendíthetetlenül kétkedik. A gyulai első népszanatorium után majd következnek a többi.

A mozgókönyv egyesület, mely most az ország művelt hölgyeiben oly segítséget nyert, bizik

benne, hogy idők folytán a haza minden táján tudóbeteg gyógyházakat létesít.

A hölgybizottságok szervezésének gondolata két nemesszívű budapesti hölgyé, a kik a tavalyi házi és népipari kiállítás és vásár sikere érdekében a főváros társadalmából mintegy száz ur hölgyet toboroztak, a kiknek közreműködéséből, valamint több nemesszívű emberbarát adományából harminczkét ezer koronával gyarapodott a népszanatoriumi alap.

A népszanatoriumi alapnak egyik jövedelmül ígérkezett a jótékonykezélu sorsjáték. Ennek sikere érdekében alakultak meg ország-szerte a hölgybizottságok. Azok a nemesszívű hölgyek, kikhez kérő szóval fordult az egyesület, fölsímték, mily nagy, nemes emberbaráti célnak sikerértérik kéri közreműködésüket. Többek közt egyik főnyeremény gyanánt, az egyesület nagybuzgalmu elnöke, Lukács György főispán indítványára egy nagy nemzeti könyvtárt sorolnak ki.

A főherceg védnöksége alatt álló Szanatorium-Egyesületnek mindenütt meglesznek a maga örölművei és ezer meg ezer gyöngéd szívély magyar honleány serénykedik, hogy minél szélesebb körben, minél hathatósabban válják valóra az egyesület jellegéje: Mentsük meg a tudóbetegeket!

A «Vasárnapi Ujság» mai száma a szanatoriumi hölgy-bizottságok elnököi, szervezői közül többeket bemutat.

A «KUBINSZKI» ÉS «PECOVICS» VILÁG TOLNA VÁRMEGYÉBEN.

Irta Bodnár István. (Folytatás.)

A háborúság első kitérője 1837-ben történt. Esterházy Károly gróf főispán beiktatása óriási pompával ekkor ment végbe. Perczel Móricz 2—300 tagból álló lovashandáriumot toborzott össze s vezetett ez ünnepségre, de a mint maga följegyzí: ő volt az oka és előidézője a későbbi háborúságnak. Ekkor történt ugyanis Kossuth Lajos, Wesselényi, a pozsonyi nemes ifjak, a Lovassy-testvérek, Tornázy és sok mások perbefogatása és bebörtönzése. A mely hazafias meggyőződésű főjegyzőt, Sztanokovszky Imrét bántotta a nagy pompa és vigadózás s úgyesen beleszóve beszédébe a történeteket, egyenesen megróttá a nagy vendégeskedést: «non convenit luctibus iste color!» A kormánypártiak rendkívül méltatlankodtak beszédén, sorba mindenkít felköszöntötték, csak Sztanokovszkyról, az érdemes főjegyzőről feledeztek meg. Perczel Mór azonban már ekkor is rettentetlen volt a szokimondásban, Kapuváry János gazdag földbirtokos unszolására szólni kezdett. Különbben is már régebben kereste az alkalmat a kormányhoz szító elemekkel való szakításra. «Szarvánál kell tehát fogni az ökröt és meg kell szegni a kenyeret. Meg is szegtem, meg is fogtam!», mondja ő maga. Egy rögtönzött kis beszédében lángoló szavakkal dicsegett meg Sztanokovszky hazafiságát és bátorságát, mire a vendégek egy része viharos tapsal és éljenzéssel felelt, míg a «loyalisak» elképedve ugráltak fel az asztaltól. Ezzel ki volt adva a jelszó a háborúra.

Nemsokára megkezdődött a szervezkedés megszerte. Egy-két évig csak úgy a hamu alatt lappangott a tűz, 1839 április havában azonban már nagy hévvel tört ki a harc, mely nemsokára a vármegye belbékéjét zavarta meg jó időre, de a mely országsszerte is nagy szenzációt és érdeklődést keltett.

Két hatalmas pártá oszlott Tolnavármegye. Az ó-konzervatívok vezetői: Galanthai Esterházy Károly főispán, Dóry Vincez kis kamarás, Dóry Gábor II-od alispán, Festetics Rudolf, Sándor, Ernő grófok, Kiss Lajos, Aichelburg gróf, Gál Eduárd, Salamon Elek. Követjelöltjük pedig: Dóry Gábor és Perczel István volt.

A liberális párt zászlóvivői: Magyar Kossa Sámuel alispán, Csapó Dániel, Bezerédj István, Perczel Mór, Sándor, Miklós, Augusz Antal, Tahy Antal s mint alvezérek: Fördös István, Simon Rudolf szolgabírák és Huszár Pál esküdt. Követjelöltjük: Bezerédj István és Tahy Károly.

De a legnagyobb tevékenységet elvitázhatalanul Perczel Mór, a későbbi híres tábornok fejtette ki. Testvérével bejárta az egész vármegyét, különösen saját főszolgabírói járását, a dombovárit; tüzelte, lelkesítette a kisebb ne-

mességet, a mely a másik párt részéről kemény kisértéseknek volt kitéve.

Különösen Bezerédj István volt szálla a kormány szemében. Személyére nézve ugyan nagyon kedvelt volt mind a nádor, mind a persónális előtt, de nemes hévvel előadott, szabad-szemlelű beszédei már régen szemet szúrtak a kormánynál. Ő is odakerült tehát a proskribáltak közé. Az «örök igazság» bajnoka azonban ahhoz nem volt elég forradalmi, hogy akár a diétán, akár egybeüttl lehetett volna valamit ellene tenni. Különbben is a szabad szó elfojtása hűtlenségi perek, bebörtönzés által kétélű fegyvernek bizonyult s inkább a kormánynak ártott. Az adminisztrátori, vagy királyi biztosi intézmény védőszármái alatt megszokottá vált tehát az elszegényedett kis nemesség megváltása, etetéssel és itatással való lekenyerezése.

Tolnavármegyében is megkezdődött az eszemiszom nemsokára. Akkoriban egy kisebb fajta háboru nem emészett fel annyi pénzt, mint a mennyibe ez a pár évig tartó követválasztási háborúság került. Nemsokára a Festeticsek pazarolták rá vagyonuk jó részét, de a tehetősebb nemesek valamennyien érdekelve voltak. Így Esterházy Károly gróf főispán egymaga 24 ezer forintot adott kortes czélokra.

A kormánypártiak között különös Festetics Rudolf gróf járt elől. Az ő tolnai kastélya volt főhadiszállása a vezérkarnak, míg a kisebb nemesek a faddi tisztartói lakban voltak hétszámra vendégek.

Pecovics Ferencz (és nem István) előbb Festetics Rudolf gróf, majd később a Sina uradalom tisztartója volt itt a nagyon is szíves házi gazda. Ő rendezte azokat a híres országra szóló orgiákat, a melyeknek sem Tolnában, sem másutt Magyarországon azóta sem volt párjuk. Faddon talán még most is megvan az az óriási birkaakol, hol a dorbézoló nemesség pár hónap alatt megette az egész Festetics uradalmat, mert nemsokára az étel-ital fogott itt rettenetes mennyiségben, de megéhezett a csizmaszár is s csakúgy nyelte az ezüst evőeszközt. Úgy tartja a hagyomány, hogy minden ebéd végével eltűnt az egész — teríték.

Erre a birkaakolra czélozva veti az egykori nóta szemükre a kormánypárti nemeseknek:

«Csalfa, hunczut, pecsovicsok,
Pávattolas komondorok,
Oda híres szabadságotok,
A birkák közt ellátotok!»

Vagy:

«Pecsovicsok legyetek,
Túrós csuszát egyetek!»

Igen, mert a házigazdáról a kormánypártiakat nemsokára Pecsovicsoknak kezdték csúfolni. Madarász József emlékiratai szerint ezt a gúnynevet Huszár Pál esküdt ragasztotta rájuk legelőször, a mikor az egy ilyen lakomáról hazatérő Paczolay Gyuri nevű esküdt kollégájának, szégyenelvén, hogy az esküdtféle, kisebb emberek a macskaszatnál, vagyis Pecsovics urammal, a gazdatisztnél esznek és isznak csak, míg a magasabb rangúakat maga a gróf látja el — elkéseredetten azt vágta fejéhez: «No te — pecsovics!»

Tolna vármegye múzeumában különben kép is megörökíti ezt a híres lakmározást. Az egyes szereplők állatok alakjában vannak lefestve, de a régi öregek még ma is el tudják sorolni: melyik állat kit ábrázol. Ott van a képen Pecsovics urammal felesége is, hanem biz a festő esetje női erőnyeinek nem nagyon hízlelegve örököltette meg!

Természetesen a «pecsovicsok» sem sokáig maradtak adósok, a liberálisokat nemsokára «kubinszkiak»-nak kezdték — csúfolni. De nem azért ám, mintha vezérük Kubinszky nevű nemes ember lett volna. Ebben téved Horváth Mihály s azok is, a kik nyomdokain járnak, mert Tolnában Kubinszky nevű nemes család sohasem volt.

Itt is Madarász Józsefnek van igaza. Magam is utánajártam e dolognak s Kulhy István dunaföldvári ev. ref. lelkész úr, ottani nyomozása eredményeként a következőket közli velem:

«A kubinszki elnevezés egy dunaföldvári Kubinszki nevű timárlégényről ered. Kubinszki István (keresztnevére különben csak homályos emlékeknek) Galicziából szakadt Dunaföldvárra, ott ragadt s később meg is házasodott.

* Ágoston István táblai bíró közlése.

Inkább együgyű, különös testalkatú, feltűnő piros ábrázaló ember volt. Huszár Pál esküdt, később szolgabíró, a liberális párt egyik lelkes kortese, feltűnően hasonlított ehhez a timárlégényhez s a mikor a kormánypártiakat egy alkalommal erősen kapacitálta, valaki gúnyosan, kicsinylően azt kiáltotta oda neki, az együgyű Kubinszki czélozva: «Hallgass, hiszen te olyan vagy, mint a — Kubinszki.» Majd: «Eredj innen te — Kubinszki.»

Ez a valaki Madarász szerint Paczolay György esküdt volt. S állítólag akkor élt ezzel a visszavágással, mikor őt Huszár «pecsovicsnak» nevezte.

Igy nemsokára a párt valamennyi vezetőjének, sőt minden liberálisnak Kubinszki lett a neve.

S pár évig ugyancsak eleven élet köszöntött be az egész vármegyébe. (Folyt. köv.)

A WALLENSTEIN-TRILÓGIA A NEMZETI SZÍNHÁZBAN.

Élénkebben lüktet szívünkben néhány esztendő óta a történeti érzés, erősebb kötelékek fűzzük jelenünket a multhoz, hogy egykor majd a jövő is, az utánunk következő nemzedék, belekapaszkodjék jelenünkbe. Hőseink, államalkotó nagyjaink, művelődésünk úttörői gyakrabban s új fényben jelennek meg előttünk: megsokasodtak nemzetünk ünneppapjai. Talán azért, mert hétköznapjaink oly szomorúk és kietlenek. A mult ragyogó képeinek sűrű és lelkes idézése mindig a romantikus korok sajátja s a mi a romantika ideje az irodalomban, az nem szokott egyttal a békés fejlődés, természetalkotás ideje lenni a közéletben. Sőt épen a jelen sivárságából menekül a költő képzelete szárnyain a szűz, dicsőbb korszakokba; a romantikus Vörösmarty jusson eszünkbe, a ki epedve hívja az égi homályban késő régi dicsőséget.

De nemsokára nemzetünk hősei iránt támadt erősebb kegyelet bennünk. Túl a haza történetének körén érdeklődésre találnak idegen népek nagyjai is szívünkben, s egy-egy jelentősebb évforduló figyelmet kelt és fölújítja régi letrint események porladó szereplőinek emlékezetét. Különbösen azokét, kiknek élete s tettei nem végeződtek s határozottak népek szűk körében, hanem kihatottak az egész művelt világra. Napoleon többé nemsokára a francziáké, Shakespeare nemsokára az angoloké, Goethe, Schiller, vagy Bismarck nemsokára a németeké, mint a hogy Deák alkotása, Kossuth lángelméje, Jókai fantáziája közös kincsévé, szellemi birtokává lett minden művelt népnek.

Ez év májusában lesz száz éve, hogy Schiller férfikora delén lehunyta szemét s már 1904 december 29-én és 30-án Nemzeti Színházunkban fényes közönség ünnepi hangulatában megülte az évszázados ünnepet. A szabadsáért való küzdelmeinkről szól történetünk és ezekről ismer a világ; méltó tehát és igazságos, hogy mi legújnak elősk a szabadság merész szavú és lánglelkű költőjének dicsőítésében. Az elnyomtatás, a szolgaság legstőtebb éveiben hirdette Schiller a népek jogát a gondolkodás és lelkiismeret szabadságára; ezért az eszméért küzd már a «Haramiak»-ban, lerázván a conventio bilinéseit; e hang szóla meg az «Armány és szerelem»-ben, hol a kis udvarok önkénye, kicsinyes eselszövése, hideg orgyilkosságai vannak pellenégre állítva; e szabadság diadalmas himnusza a «Tell Vilmos», a svájci nép hősi küzdelmének apoteosisa a szarnok hatalom ellen; és a szabadság utáni emészto sóvárgás, örök vágy szülte Posa marquis eszményi alakját.

A Wallenstein-trilógia alap gondolata is, bár milyen jár s harsány szavakban nem tör útát, minden szarnokság, armány és udvari intrika ellen való hadüzenet. A költő, ki a harmincz éves háború történetét megírta, úgy választotta meg a szemben álló feleket, hogy egyiknek se kelljen pártjárta állania; tudta jól, hogy még az irtózatos, borzalmakkal, mérszálásokkal, rablással és gyújtogatással tele háborúknak is vannak rokonszenves hősei, maga Wallenstein jellemzi őket Wrangel ezredesnek, t. i. a svédnek, kik meggyőződéssel, igaz hittel eszmékért küzdenek és nem politikából, vagy hatalmi vágyból. De Schiller nem ezeket választotta küzdő felekkül,

PORT-ARTUR AZ ARANYHEGYRŐL NÉZVE.

Eredeti fénykép után.

hanem két olyan tényezőt, mely egyként gonosz: II. Ferdinánd udvarát és a condottierek fejét, Wallenstein friedlandi herceget. Rokonszorosunkra ők méltatlanok, de egymáshoz méltók. A hármas tragédia során fölárják a néző előtt egész arzenáljukat; az osztrák kémkedéssel, vesztégetéssel szerez új híveket és hálátlansággal fizeti meg a régieket. A eselszövények vezetője Piccolomini Octavio, Macchiavelli tanítványa, a kibén az olasz vért még fölfrissítette az osztrák beoltás; a kis olasz városok hallatlan erőszaka, eselvetése, bérgyilkosságai hagyományyá szövédték benne s e hagyományt új fényvel vonta be az, a mit Bécsben tanultak.

S az ellenfél? Ez a Wallenstein, kit a kapuczinus barát oly kiténően jellemez, nagyszabású rablólovag. Bár vállsháborúk vezére volt, hite nincs; csak mérhetetlen babona, tudákos esillagászat, zagyva horoszkópesinálás teszi szellemi tartalmát. Hite nincs, de nincs hazája sem; nagyzó tébolyában trónra törékszik és trónon keres férjét egyetlen leányának is. Egyszer már elbukott, semmivé lett Regensburgban, s mivel érezte a hatalomvesztés mardosó kinjait, most meg akarja tartani hatalmát még árulás árán is. Császára háta mögött paktál a svédvel, de a svéd küldött nyíltan a szemébe vágja: hátha a svéd háta mögött a szász-zal paktál? A kik közelében éltek, elváltak nagysága fénytől, pedig e nagyság nem a macedon világhódító, nem Julius Caesar, nem Nagy-Károly nagysága, hanem Pompeius kalandor szerencséje, Spartacus ideig-óráig való dicsősége.

E két küzdőfél harcra a trilógia tartalma. Wallenstein táborra, az előjáték, már a durva katonák egyszerű beszéde és a kapuczinus-barát hatalmas szónoklata révén megismertet a küzdelem ütközőpontjával: Bécs fél a herceg erejétől s azért meg akarja gyengíteni és serege tekintélyes részét elvonni tőle. A katonák már itt fölvetik a kérdést: kinek tartoznak voltaképp hűséggel, vezérüknek, vagy a császárnak-e? A Piccolominiakban megindul a harc, Wallenstein és hivei az egyik részen, Octavio a másikon Questenberggel, a finom osztrák diplomataival oldalán. Között állanak, tragikus áldozatjaiként az összetűtő feleknek Thekla, a herceg leánya és Max, Octavio fia, az ifjú és eszményi lelkű szerelmese. A két expositio után megérett a tragédia Wallenstein halálában: a herceg hivatelt mind elpártoltak sógora Terzky és Illó kivételével s az egyik ezredese, egykor leg-hívebb barátja, most legadázaiból ellene, Butler, orgyilkosokkal megölteti. Max már előbb választott a császár iránti hűség és szerelme közt, Pappenheimjai pedig a császár szolgálatában elesett; Thekla ellen éjszaka idején vesztve rohan el, hogy kedvese sirját fölkeresse s tán ott haljon maga is.

A Nemzeti Színház e megrendítő tragédiát nagyszerű előkészülettel, ritka és mindenre ki-

terjedő gonddal adta elő és vele legszebb és leg-nemesebb sikereit egy jelentős és maradandó számmal növelte. Wallenstein táborának teljes sikeréhez kettő hiányzott: a tár, — mert a színpad kicsiny és nagyobb tömegek befogadására képtelen — és a kellő kapuczinus, Gabányi kiténő színész a képességeihez szabott szerepekben. De hangjának fizikai ereje csekély s ezért nem is dörögheti el a csulky barát pré-dikációját.

A Piccolominiak hatása emelkedő volt. Gyenes, a ki Wallenstein szerepét kapta, kissé bizonytalan volt még az első este. Alakítása nagy egyenetlenségeket mutatott és hiány volt az imponáló vonásoknak. Annál nagyobb volt Jászai Mari a herceg lugának szerepében. Márkus Emilia Theklát játszotta; finom, gyengéd, költői rajza, egységes és biztos fölfogása a tragédia középpontjába állította. Már itt feltűnt Gál gondosan kidolgozott Octavioja és Beregi tüzes, szenvedélyes s mégis nagyon intelligens ifjabb Piccolominija. A közönség azonban még tartózkodó volt ez este tetszésével és tapsaival.

A második este hozta meg a különök is, a színháznak is a tökéletes és nagyszerű diadalt. Meghatottan, a színpaddal folytonos együtt-érzésben követte a közönség a viharos egymásra torlódo eseményeket. Felvonásról-felvonásra fokozódott a siker, míg aztán hatalmas, az egész színházról kiinduló, mindenkit magával ragadó ovációvá nőtt. Gyenes a történeti pillanatokban fölszállott a tőle ábrázolt alak jelentőségéhez. Jászai Mari két jelenetben fényes pályája legszebb perceit újította meg, Márkus Emilia monológját megrázó fájdalommal, a szív legbensőbb húrjait megszóllaltva mondta el Gál Gyula külön tanulmányt érdemel művészi és tudatos Octaviojáért. Szacsnyay, Bakó, Pálffy, Pethes, Horváth, T. Dömjén Rózsa méltóan illeszkedtek bele e gyönyörű együttesbe. De két oly színészi alakítás is hozott ez este, melyekről külön kell megemlékeznünk.

Ivánfi Butlerje az egyik. Azt a jelenetet, mikor Wallenstein leghívebb emberből legnagyobb ellensége, fölesküdött gyilkosa lesz, a szeretőtől a gyűlöletbe való átesapást minden fokozat, elő-készítés, átmenet nélkül oly fölrobbanó szenvedélylyel, elemi erővel játszotta meg, mintha végigélte volna. A másik diadal Beregi Oszkáré volt; némely túlzása és felszűrésze miatt a közönség némely része előtt nem kedvelt ez ifjú színész; ez estén öket is meghódította: nemes tűz lobogott benne, közvetlen és erős volt.

Dóczi Lajos fordításáról csak méltánnyalással és elismeréssel szólhatunk.

A fordítás, az előadás, maga az eszme, hogy a nagyszerű trilógia színre kerüljön, mind dieséretre érdemesek s első sorban azt illeti a dicsőret, a ki a fordításra Dóczi-t buzdította, az elő-adást betanította és rendezte és az eszmét megtalálta és meg is valósította: a Nemzeti Színház igazgatóját, Somló Sándort. s. k.

A KIKÖTŐ BEJÁRATA.

A RÉGI VÁROSRESZ ÉS A BELSŐ KIKÖTŐ RÉGI RÉSE.

UTCZAI VIRÁGÁRUS LEÁNY TÉLEN.

Pálmalevél az ablak üvegén, rózsák a hóban. A merev ellentétben a legbájosabb hasonlatosság.

A kertészet — félig tudomány, félig művészet — mai fejlettségében már szinte csodákat művel. A hollandusok régi küzdelme, mely minden erejét arra fordította rá, hogy *fekete tulipánt* fejtsen ki drága hagymáiból: meddőnek bizonyult. A *kék rózsá* áhitott esodója sem akart valóra válni.

Ez idő szerint azonban csak akaratan műlik, hogy a kertész, vegyi fufangokkal kevervén meg a földet, sikerrel házassítson össze rózsát az ibolyával, mint a világ első kertésze, a japán: *fenyőbe* ojtotta belé a *narancsot*, a mely különös párosodásból származott a *mandarin*, ez az *éjszakkéleti* gyümölcs, egyesítvén magában a mézga s a narancs illatát.

Ah, az illat! Itt egy fájdalmas ponthoz érek. Az új kerti kultúra jobbra csak színekben dolgozik; abban, hogy királykisasszonnyá növelje a parasztleánykát; a kiesi őszi rózsát pompás chrysanthemummá. A mai kerti művészet inkább a szemnek, mint az orrnak kedvez. Illat? Ez is afféle szecessziós, túlhaladott fonák, maradi velleitás. Ha kell illat, ott a hulladék, ott a közsén, a benzín, a trágya, szűr abból a tudomány aetherikus jó szagokat. Még csak Kazanlik rózsáerdeiben veszik komolyan a naiv bolgárok a rózsaoilj s szűrését s párolását. A nikotintalan szivar, a füst nélkül való puskapor, a dróttalan távirás, a költészet nélkül való versek, a muzsika nélkül való zeneművek, a humaniorákat tagadó, klasszicizmust írtó, ethikátlan iskolák s egyéb efféle furaságok korát éljük.

Ez új irányzatnak adóz az illat nélkül való virág is. Csak a szemet tartja jól; szaglásunk koplal, szinte éhen hal mellette. Ha a boldog mező, a rejtő avar nem volna: tán ki is felejtkeznénk a tavasz édességeiből, a zsálya s az ibolya illatából.

Az utcák sarkát lepi el a virágvásár. A virágárús nagymamák ülvést kínálják a teljes szekfűt, a teljes ibolyát; a fiatalja — mint rajzunk bizonyítja, akad közte csinos is — a népesebb utcákat rovogatja. Elemedett divatfiak gomblikába kéretlen tűzi a divatos chrysanthemumot, ifjabb gigerlét szintén jó eredménnyel kerülget, hölgyes urak elé odatolja egész virágtermését, a lányos apát arra kéri, hogy *virágozza fel a bimbóját*, s apa a kedves kínálást dehogaj litja el magától. Csak magános nőt nem bolygat a virágárús hugomasszony. Jön az magától is, mert a színes, de illat nélkül való rózsá, melyet keblére tűz, ezégére neki.

Néhány év óta egymást éri a virágos bolt. Csak amolyan *hirtelen antiquariatus*, mely eltöpörödött régi poétai műveket s harsogó borítékkal ékeskedő újon kelt hitványságokat árul, támad naponként nagyobb számmal.

A böleselő méltán eltűnődik rajta: miért is van nagyobb kelete az illat-nélkül való, dús virágú ibolyakötetnek, ezifra könyvnek, mint annak a hervatag, de jószagú virágnak s a fakó bár, de tartalmas kötetnek.

Annak a munkás embernek pedig, a kit az oly korán elhalt művész tüntetés okáért rajzolt oda, mintha számon kérné a gyorsan vesző virágért elpoesékolt pénzt, — annak a czokilista atyáinak nincs igaza.

Mert meglehet, hogy épen ő kapálta, porhanyította meg napszámban azt a földet, melynek virágos terméséből tellett az ő kenyérrelvője is.

Forgó János.

A PETŐFI-TÁRSASÁG ÚJ TAGJAI.

A Petőfi-Társaság december 28-ikán tartott tagválasztó gyűlésén két új tagot választott: egy lyrai költőt s egy drámaíró és elbeszélőt. Mindketten hosszabb idő óta érdemes és buzgó munkásai az irodalomnak.

KEMECHEGY JENŐ, az egyik új tag, mint novellairó és drámaíró aratott szép sikereket. Aránylag fiatal ember: 1862-ben született a bodrogi Királyhelmezen, a budapesti egyetemen jogot végzett s egy darabig magántitkára volt báró Sennyey Pálnak, majd a megyei közigazgatás szolgálatába lépett: közigazgatási

gyakornok lett Hevesmegyében, később pedig Zemplénmegyében működött a közigazgatási pályán. Hevesmegyei, egri tartózkodása alatt kezdett az irodalommal foglalkozni; nagy hatással volt itt rá a hevesi tiszta magyar nép mesemondó képessége. Eger városának történeti emlékei s a város társadalmában uralkodó tüzes magyar érzés. Mint hírlapíró is dolgozott az *«Eger és vidéke»* című lapnál. 1883-ban adta ki első kötet elbeszélését *«A szeminariumban»* címmel, mely már némi figyelmet keltett tehetsége iránt. Vonzalma csakhamar teljesen az irodalom felé vezetted. Szegedre költözött, hírlapíró s csakhamar a *«Szegedi Híradó»* szerkesztője lett. Ebben az időben főleg vadászrajzokat írt, melyek közül néhányat Amerikában angolra is lefordítottak. Második elbeszélés kötetét is ekkor jelent meg *«Gentry-történetek»* címmel.

1894-ben Budapestre került s a *«Budapesti Hírlap»* munkatársa lett. Mint politikai hírlapíró is kiváló; alapos képzettsége, kiterjedt összeköttetései, az aktuális áramlatok iránti fogékonysága, a vidéki élet ismerete s jó magyar stílus tesz hatássá politikai czikkeit. Közben folyton foglalkozott szépirodalommal is. Írt egy két kötetes regényt *«Mara rózsái»* címmel, melynek különösen politikai és társadalmi háttére figyelemre méltó. Elbeszéléseiben, melyek *«Bodrogi történetek»*, *«Magyar mohikánok»* és *«Lobogó szerelmek»* címek alatt jelentek meg, a vidéki u. n. gentry életét írja le a tárgynak beható megfigyelésével, me-

leg rokonszenvel alakjai iránt s élénk előadóképességgel. A Nemzeti Színházban két év előtt adták elő drámáját, *«A föld»* címűt, melyet Malonyay Dezsővel együtt írt; a közelmúlt napokban pedig *«Az emigráns»* című drámája ért el ugyane színpadon szép sikert.

Szabó SÁNDOR, a Petőfi-Társaság másik új tagja, Máramaros vármegye alispánja, 1852-ben született Máramarosszigeten. Atyja Szabó József Máramaros vármegye egykor híres főjegyzője, édes anyja Verécsy Julia, az 50-es és 60-as évek ismert nevű ironője volt. Alig tízennégy éves korában már több szépirodalmi lap között Szabó Sándortól fordított és eredeti verseket, később elbeszéléseket is. Igazi irodalmi munkássága azonban a *«Fővárosi Lapok»*-ban kezdődött, hol sűrűn jelentek meg költeményei. Egyéb akkori lapokba, a *«Reform»*-ba, a *«Hon»*-ba, s újabban több mostani napilapba (Nótárius álnev alatt) számos tárcacikket írt.

1873-ban Máramaros vármegye szolgálatába lépett mint aljegyző, 1894-ben főjegyző lett és 1899 óta alispán. Szorgalma, tehetsége, szónoki képessége révén gyorsan emelkedett a közigazgatási tisztségek lépcsőfokain. Igen buzgó munkásságot fejtett ki közegészségügyi téren, sokat fáradozott a Máramaros vármegyei köz-kórház építése érdekében, s a jövő tavasszal építendő vármegyei elmeógyógyintézet létesítésében is ő volt az egyik fő mozgató erő. A kívándorlási ügyekben, vármegyei utak építésében s egyéb közérdekű dolgokban is hasonló erélyvel munkálkodott. Közben mindig foglalkozott

UTCZAI VIRÁGÁRUS LEÁNY TÉLEN.

KEMECHÉY JENŐ.

a szépirodalommal is; a «Vasárnapi Ujság», valamint más lapok is nem egy szép költeményét közölték.

1886-ban egy vaskos kötetben kiadta verseinek egy részét «Szabó Sándor költeményei» címmel; a kötetet a kritika elismeréssel méltatta. Újabb költeményeit most rendezti saját alá egy kötetben, mely «Delig nyitók» cím alatt fog megjelenni. Mint novellairó is figyelemreméltó jeleit adta tehetségének.

Máramaroszigeten, mint a «Szilágyi István Irodalmi Kör» választmányi tagja, a közművelődési egyesület s a takarékpénztár alelnöke, s mint a Szépfaludi Ö. Ferenc által szerkesztett «Máramarosi Lapok» főmunkatársa is buzgó tevékenységet fejt ki. A Petőfi-Társaság tagjává választása alkalmával nemcsak a vármegye nagy közönsége részéről, de az ország egyéb vidékeiről s a fővárosból is sokan üdvözölték.

ZÁSZLÓBONTÁS.

Karcolat.

Mikor vihar készül a természetben, előbb hirtelen átnyargaló szelek rázzák meg a falombokat, megrezgetik a fűszálat, felkavarják a port, de még az ablakokat is megrögzetik, mintha jelentenek az embereknek, hogy valami következik. A háborús és mérges hírlapi czikket, diplomaták, hadvezérek tanácskozása, börtne nyugtalanokodása, mozgósítás, csapatok vonulása előzi meg, míg aztán megszólal a vök: az ágyú, a mely a győzelem és bukás felett végérvényesen dönt.

De a választás sem toppan be olyan nesztelenül, ennek is megvannak a maga előhírnökei, épen úgy mint a viharok, vagy véres háborúk. Csakhogy itt nem szél rögzíti meg az ablakokat, hanem a a kortes, nem is katonákat mozgósítanak, hanem békes választó polgárokat, a diplomatákat, hadvezérek pedig a tiszteletré méltó pártvezetőket helyettesítik, a kiknek igen nagy és fontos szerep jutott a választási harc előkészítésében, a hol vér helyett csak bor folyik ugyan, de a mérkőzés kimenetelét azért mégis feszültebb érdeklődéssel várják, kivált a t. jelölt urak, — mint pl. a hogy mostanában Port-Artur estét vártuk.

A tisztelt választópolgároknak fogalmuk sincs róla, hogy milyen lázas tevékenységet kell kifejtjenek ezeknek a pártvezetőeknek a házfelozlatástól kezdve addig a pillanatig, a mikor az utolsó választó is leadta a voksot.

Első a szervezkedés! Ennek roppant körültekintéssel és valóságos diplomáciai tapintattal kell megtörténni. A pártelnök rendszeren régebbi idő óta viseli ezt a tiszteletet, ez hát nem okoz fejtörést; hanem aztán annál élesebb figyelemmel kell összeválogatni az alelnököket, Anyi, a mennyi. De a listában benne kell lenni mindenkinek, a kiről tudni lehet, hogy igényt formál rá. Persze valamennyi tekintélyes, nagy befolyású ember. Lehetőleg nagybirtokosok, bérlok, nagykereskedők és bankigazgatók. Ments Isten, hogy valamelyikről megfeledkezzenek. Az ilyesmibe bele lehet bukni. A végrehajtó-bizottságba fölvesznek minden jelentkezőt, s jelentkezőnek is szép számmal, kivált politikus öreg urak, lelkes fiatal emberek.

Legnehezebb az első lépés, — mint mindenben, — úgy a választás előkészítésében is.

Az elnök előtt ott fekszik egy folió alakú vastag füzet, tele írva nevekkal. Ezek a kerület választói.

A feladat az, hogy ezekből a választókból valahogyan kompakt többség legyen. Hányféle ember! Nagy urak, kis urak, gazdatisztek, hivatalnokok, iparosok, kereskedők, parasztek össze-vissza.

Először is osztályozni kell őket. Ez a pártiroda dolga. Kiírják külön-külön jegyzékekbe állásuk, foglalkozásuk szerint. Listák készülnek az állami tisztviselőkről, a magánhivatalnokokról, egy-egy sorozatba kerülnek az iparosok szakmájuk szerint: szabók, cipészek, borbélyok és így valamennyi szép sorjában.

Már a második napon együtt ül a végrehajtó-bizottság, hogy sorra vegye a voksokat.

Az irodavezető hangosan felolvassa a neveket s mindegyiknél kérde, hogy ismeri-e valaki. A ki jelentkezik, odairják a nevét a választóé mellé annak a jelöl, hogy ez «ki van osztva». A ki vállalta, tartozik «behozni».

Gondosan mérlegre tesznek mindenkit. Becsülgetik, megkopogtatják, érdeklődnek a természetrajza iránt. Ki fia-lánya? A kiről tudja van, hogy «a mienk», azon hamar átsiklanak. A kéteseknél kutatják: hogy lehetne hozzá férni? És ez így folytatódik mindaddig, míg az összes «lehetséges» választókra rá nem borították a végrehajtó bizottság láthatatlan hálóját.

Végül komputust csinálnak és tomboló lelkesedés között konstatálják, hogy «ha mindenki megteszi a kötelességét», a többség bizonyos.

Az iroda emberei sem restek. A posta nem győzi szállítani az ezer meg ezer proklamációt, meghívót és buzditó levelet.

Minden nap pártgyűlés, minden este közvácsora. Egyszerre vége a nagy drágaságnak. Egy-egy koronáért olyan vacsorát eszik az atyai, hogy még csak pár nappal előbb öt koronáért sem kapta volna meg.

Megjönnek a zászlók és a jelvények. Egyre több fehér vagy piros tollas alak látható az utcákon és mindig több vígan lengő zászló tarkállik keresztül a sűrűn hulló hópelvények.

A szervezkedés harmadik-negyedik napján megérkezik a jelölt, a kinek olyan fogadtatást rendeznek, hogy felfordul a város. A programbeszédet a pártelnök házában erkélyéről mondja el «a közélet kiváló alakja», utána grandiózus lakoma, este fátylas zene és bál, azután megkezdődik az elkeseredett alkotmányos küzdelem, a melynek harcai jel-szava: győzelem vagy — bukás.

TÉL A PUSZTÁN.

Még a tél is egészen más a puszta, mint a fővárosban. Itt, mihelyt leesik az első hó, tüstént mozgósítanak egy sereg munkást, meg egy esomó szekeket, azután összekaparják, összehúzzák a havat s kibordítják a Dunára. És mássnap már a sok ezernyi ember, a ki nagy gyönyörűséggel nézegette a szép, fehér havat, ép olyan hólyagos utczákon nyüzsög, futkároz, mint akárk nyáron. De bezeg a puszta nem seprük el a havat, a hova leesezt, ott is marad az, míg csak az enyhébb időjárás el nem olvastja. Nem is sűrűg-forog rajta a járókelők sokasága, csak épen a kit arra hajt a kényserlenség; más otthon ül a meleg szobában. Szóval a puszta igazán puszta lesz.

Ilyen csendes pusztai tájat mutat be képünk is: az «Aligálló» csárdá környékét a Debreczen-sámsóni országon.

Jól neveztek el szegény csárdát, mert bizony rozant vályogtalpán alig bír meg állani, tatározásra való költség nem igen kerül. Híjába, a régi jó vendégek: a bőkezű betyárok, mulatók gulyások, csikósok csak a mesében ének már. Szörnyű nagyot fordul a világ s az öreg «Aligálló» nagyon megérinti ezt. Az emberek leginkább vasutona járnak már s a ki még gyalog, vagy lóháton arra vetődik is, az is rendszeren csak a kútat keresi fel az udvaron; megitat, aztán tovább megy, legfeljebb ha egy kicsit melegedni néz be a csárdába. A ki félliter bort, vagy két deczi pálinkát megiszik, az már beces vendég.

A jámbor csaplóra ráér gondolkozni a világ változóságáról s apránként meggyőződik róla, hogy bizony csárdája nem sokára nem alig, hanem sehogyse áll már. Elpusztul, őszedül, felszántják a helyét. Ugy jár, mint más annyi sok egykori társa a Alföld síkjain.

DIVATLEVÉL.

Karácsony elmúltával, az újesztendővel beköszönt mindig az, a mit a társaságban «téli évad»-nak szokás nevezni. Egymás után megnyílnak a fényes hangversenytermek, híre kel a sok különféle bálnak, mulatságnak és megkezdődik — a nők körében — a farsangi készülődés.

Az idei farsang talán még az eddigiekénél is bőkezűbben gondoskodott híveiről. A bál divat igazában még csak most bontakozik, most ismerhet-

SZABÓ SÁNDOR.

jük meg egyenként meglepő újdonság alakjában. És az eddig látottakból már is megállapíthatjuk, hogy jelszava most is a művészi izlés és káprázatos fényűzés lesz.

A ruhák díszé első sorban a himzés, persze lenge, olykor áttörtött alapra vetve. Ezzel ismét érvényesül divat ő felségének nagy csapadarsága, a mennyiben eddig a véletlektől menő előszeretettel a csipkét pártolta. Hogy sikerülni fog-e az utóbbit teljesen bojkottálni, az más kérdés. A kedves, lenge csipkerekemeknek sok a hívők és tölük elszakadni csak nehezen fognak az érték lelkesező aszonymok, leányok.

Pedig a divat most első sorban a himzést kedveli. Ez lesz a ruhaalkj díszé, ebből kerül a bál derekak kereté és az adja a pazarabbnál-pazarabb belépők szegélyét, gallérját. Még pedig leginkább arany-és ezüsthimzést jelölnek, a lehető legfinomabban árnyalt, színes himzessel egyetemben.

Egyik képünkön fehér Crépe de Chineből készült ruhát mutatunk be, a mely dús redőkben omlik alá viselője alakján. Az oly nagyon bő, magas szegélyét mályvaszínű selyemmel himzett virágfüzér övezi, ezt pedig két oldalt tompa, zöld bársonypántok szegélyezik. A hegyes öv is himezve van, bársonyszegélyektől díszes, míg alatta kis, kerek tunikák dudorodnak. A derék redőzött, kettős gallérral, melyeknek mindegyikét keskeny, sűrű, plisséz szegélyezik. Elöl hegyes kihajtók vannak rajta ugyancsak himzessel és bársonydzsizzsal. Az újjá rövid, dudorait kerek plisszékből sodort rózsák tűzik le. A nyaknál gyöngyök díszítik a gallért, a hajába is ezeket tűzi e rendkívül elegáns öltözék viselője. Míg a hajtékercs két oldalán könnyű, gyöngyökkel levarrott tüllrósák rezegnek.

Mellette egy puha, meleg fejtőkötő mutatunk be. A színházi és bál esték nagy veszedelme, a meleg teremből való kilépés okozta hűlés ellenszere ez. Selyemből, bársonyból készült és főkötő, a mely gyapotbéllel. Körül hatyüprém szegélyezi az arezot melegen, míg a nehézség, téli jellegteljesen el-tüntetik a közéje öltött csipkefodrok. Egyes rózsák emelik az egésznek báját, szépségét.

Másik képünk a novendék-leányok bál divatját mutatja be. A félhosszú ruha lenge fehér selyemtüllből készült, kettős, himzett fodrokkal, melyek között fehér chenillából bogozott virágok vannak. A derék dudoros, gallérformán selyem tüllcsipke köríti, míg a kivágást körítő fehér selyempánt fölfe chenillia-hálót bogoztak. Az újjá rövid, dudoros. Ifjú leány első báli ruhájának ennél kedvesebb mintáját alig találhatnánk.

A bemutatott bál ruhák Monasterly és Kuzmik utódnak műtermében készültek.

S—i Bella.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Csizmadia Sándor: «Hajnalban»; Budapest, 1904. A magyar szociálista mozgalmak szellemi színvonalának jelentékeny emelkedéséről tanuskodik ez a piros borítékba fűzött verses könyv, melynek szerzője iskolázatlan, paraszti sorból küzdötte fel magát a műveltség oly fokára, mely valóban becsületére válik s most egy vezére a szociálistáknak. Az irodalom két évvel ezelőtt tünt fel s akkor mint a szociálistizmus első költőjét üdvözölték a magyar irodalomban. S ez igaz is annyiban, a mennyiben, bár eddig is voltak, a kik több-kevesebb tehetséggel lantjukra vették a küzdő munkásosztály szenvedéseit, — ő az első, a ki öntudatosan s tervszerűen a szociál-demokrata párt szolgálá-

tába bocsátja kétségkívül nem mindennapi költői tehetségét. Ezt nem teheti egész büntetlenül, mert a költészet nagy dolog arra, hogy egyszerű eszköznek lehessen használni s Csizmadia verseiben nem egy helyen érezzük azt a zavaró hatást, melyet a politikának a művészetbe való benyomulása okoz. Viszont azonban az a mély együtérzés, melyvel munkás-társai sorát nézi, sokszor valóban erőteljes és bárkit megragadó hangokat csal ajkaira. A rajz, melyet az életéről nyújt, elfogult és egyoldalú; még ha elfogadjuk is, hogy a munkás ember sorsa csupa nyomor és szenvedés, jól tudjuk, hogy a többi társadalmi osztályoké sem kizárólag selyempárnákon való heverés és tobzódó gyönyörhajlászat. Ép ezért igazán szép költeményei nem azok, melyekben a gazdagok, az elnyomók ellen dörög; ezekben gyakran bebizonyul, hogy a lantot nem lehet harsona gyanánt használni. Ezeknél sokszorta többet érnek az olyanok, mint a «Tavas», «Jólánnak», «Anyám mosni jár», «Egyedül», «Egy sirhalomnál», a melyekben ha nem tagadja is meg szociálista világnézetét, erősebben szólal meg benne a politizálónál az érző szívű ember. S nevezetes, hogy bár a párt, melynek szolgálatában áll, ellentétbe helyezkedik a nemzeti eszmével, Csizmadia nem tagadhatja meg magyarságát, az alföldi magyar népből való eredetét. Nem zeng hazafias tirádákat, de hisz elvégre nem ez a magyarság lényege, hanem az, hogy képelete a magyar föld s a magyar népet motívumaival van telítve, hogy képei, csaknem összes színei a magyar földből sarjadzotak ki. S ez bizonyítja legjobban, hogy valóban költő: tudatosan vagy öntudatlanul azt énekl, a mit látott, a mivel a lelke gyermekkorá óta megtelt. S nyelve is erőteljesebb, tömörebb és magyarsabb, mint első kötetében volt. — Jelent meg Csizmadia Sándortól egy kötet tárcacikket is «Munkás emberek» címmel; vannak ebben is jó megfigyelések, érdekesebb vonások, de nagyjában mégis meglátszik rajtuk, hogy nem igazán az író lelkéből fakadtak s eredetük inkább külső okokra vihető vissza. Mutatványt ezért a versek közül közülünk, megjegyezve, hogy a verskötet ára 2 korona, a másikké 1 korona 50 fillér.

Tavas.

Ha a tavasznak enyhe napja süt,
Ha majd hímes virág nyílik a réten,
Ha felragyog az élet mindenütt,
Kibajt-e a remény a nép szívében?
Ha a kikelet friss szellője támad,
Elszál-e véle a gond és a bánat,
Miként vihar után a fellegek? —
Dalos madaraink, feleljetek!

Karunkban a vér még buzog, meleg,
Minden cseppjében lüktet meg az élet;
Szenünkben is tűszikrák fénylenek,
Ajukunk még föl-felzöndöl az ének;
De arcunkról a hosszú szenvedésnek
Bántó nyomai el mikor enyésznek?
Mire lelkünk oly vágyakozva vár,
Kikelet után elő-e a nyár?

A termő nyár, mely már nem kér, csak ad,
Kincsét, javát, mind-mind ölnünkbe rakja;
Annak terem a föld s érlel a nap,
Kinek munkában tett el éje-napja.
A természet s az ember egybefognak
És változásait az évszakoknak
A nyomor többé nem jelölheti;
Nem éhez, ki a magot elveti.

A szikla ormán, fenn a bérceken,
A hólepel bomlik, szikrázva olvad,
A tálnek, mely azt hittük végtelen,
Még hirmundója sem marad maholnap.
A köd elszál, a zord idő megenyhül,
A patak is csevegve fut le fentről:
Bokrok alján kacagva mondja el:
Ki nem esügged, sohase veszhet el.

Szívében is közel a kikelet,
Reményeimnek nem hullott ki szárnya,
Ha érnék bár még százszor is telet,
A kétély nálam szállást nem találta.
Keblem kertjébe nőnek a virágok
S ha néha téli köd száll is rájuk,
Örök hitem sugárzó tavaszán,
Virágerdő borul mégis reám.

A sok panasz, tudom, majd egykoron
Erős akarattá szilárdul össze,
És a világ, melyről most álmodom,
Valóságga lesz mindörökké.
Hatalmas lángja majd a gyűlöletnek
Még fellobog s belőle megszületnek
Az új világ új alkotásai —
Gyönyörködötve, boldogítani...

Ha a tavasznak enyhe napja süt,
Ha majd hímes virág nyílik a réten,
Ha felragyog az élet mindenütt,
Kibajt a remény is a nép szívében.

JÉGHORDÁS A FŐVÁROS HATÁRÁBAN.

Ha a kikelet friss szellője támad,
Majd messze száll vele a gond, a bánat,
Miként vihar után a fellegek —
Édes testvéreim, reméljete!

bek száma tizenhárom. A kötet Debreczenben jelent meg, ára 2 korona.

Rendíri krónikák. Irta Laky Imre. A bűnösök, megtévedtek, elzúllottak világából merítették kötetének anyagát a szerző s nem képezték, hanem megtörtént dolgokat mond el rajzok, elbeszélések alakjában. Nagy közvetlenséggel megrajzolt képek, melyek a társadalom sötét oldalát mutatják s különösen a lélekbuvár figyelmét köthetik le. A kötet a Kinnach László és Egri József rajzaival a «Patria» irodalmi és nyomdai részvénytársaságnál jelent meg.

A «Kis könyvtár» című vállalatban, mely a magyar irodalom legjelesebb termékeiből az ifjúság számára való szemelvényeket ad ki, most a következő új kötetek jelentek meg: Tompa Mihály válogatott költeményei, összeválogatta dr. Lengyel Miklós. Vörösmarty Mihály, Czuczor Gergely és Garay János válogatott művei egy-egy kötetben, mind a három összeválogatta Gaál Mózes, Tóth Kálmán válogatott költeményei, összeválogatta Lengyel Laura és Arany János válogatott költeményei, összeválogatta Benedek Elek, a ki az egész vállalatnak szerkesztője. Minden egyes kötet előtt ott van az illető író arcképe; egy-egy kötet ára 1 korona.

Az új tisztí cím- és névtár. Most jelent meg a legújabb Tisztí Cím- és Névtár, a melyet a magyar királyi központi statisztikai hivatal szerkeszt és ad ki. A hasznos kézikönyvet a hivatal bizományosánál, Kilián Frigyes utóda kövnykereskedésében lehet megszerezni tizenkét koronáért.

Tudnivalók a képviselőválasztásra. ezimen aktuális érdekű és sokaknak hasznára való kis könyvet adott ki Sáfár László. Megvannak benne a választási eljárásra, szavazati jogra s a választásokkal kapcsolatos dolgokra a szükséges felvilágosítások, a melyeket nemcsak a választásokban közvetlenül érdekelteknek, hanem általában minden választó polgárnak jó tudni. A könyvet a Pallas-Társaság adta ki; ára fűzve 2 korona.

Egy amerikai világiállítást körül. Irta Gelléri Mór. A kereskedelemügyi miniszter küldte volt annak idején Gelléri Mór-t a saint-louisi világiállítást tanulmányozására s az alkalommal számol most be terjedelmes könyvében az ott látottakról, tapasztalatakról, még pedig úgy, hogy ismertetése tájékoztató legyen a nagy közönség számára nemcsak a kiállításról, hanem általában az amerikai viszonyokról is. Érdekes adatokat mond el a kiállítás szervezőteréről, bőven kiterjeszkedve a magyar osztályra; aztán az amerikai gazdasági életéről, az ottani üzletvilágról, vállalatokról, gyárokról, trösztökről nyújt ismertetést, olyan adatokat sorolva fel, a melyek rendkívül meglephetik az ilyen örüsi arányokhoz nem szokott európai embert. Végül az amerikai népről s annak életéről, valamint az ottani magyarokról beszél, mindvégig leköte az olvasó figyelmét. A kötet ára 5 korona.

Magyar Színház. Sctojanovits Jenőnek új operettje, «A portugál» került bemutatásra a héten. A darab szövegírói három csillaggal jelzett inognitómóge rejtöztek. Munkájukról a legjobb akarat mellett sem mondhatjuk, hogy felemelkedett volna az átlag-operettek színvonalán. Ötletességnek és összefüggő logikus cselekménynek híján van ez a részvényes mese. A bonyoladott egy hullanes-termeszteti portugál okvetlenkedése folytán indul meg és bonyolódik tovább. A mi sikert a darab

TÉL A PUSZTÁN. A Debrecen melletti Állgálló osárá tájéka.

ért az Sztójánovits Jenő érdeme, mert Mérey Adolf verseire írt zenéjével enyhítette a szöveg sivárságát. Sok színes hangszerezésű, graeciózus finomság van e zenében, melynek egyes részei, mint a Pattison-lányok belépő dala, a keringő, stb. könnyen népszerűvé válhatnak. A színház sokat költött a darab kiállítására, nem kimélve a költséget olyan hatásos eszközökkel sem, milyen a léghajó és az automobil. A főszereplők, Szentgyörgyi Lenke, Kovnai Berta, Ráthonyi, Sziklai és Hellai mindent megtettek a darab érdekében.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A Magyar Tud. Akadémia janár 2-ikán Heinrich Gusztáv elnöklésével tartott ülésén Katona Lajos levezető tag «Kedd asszonya» című tanulmányát olvasta föl. Főlemítette, hogy néhai Ipolyi Arnold püspök és régiség kutató «Magyar mitológia» című munkájában a magyar elnevezés szerinti hét napjainak nevével a hozzájuk fűződő babonákról írván, a keddről azt mondja, hogy elavult szóra vagy névre mutat, a hét második, keddi napját jelentvén és hogy sok helyen a keddi mosást veszedelmeknek tartják, mert azt, a ki mos, megbünteti «Kedd asszonya». Ipolyi úgy vélte, hogy a Kedd asszonya elnevezés alatt a Boldogságos Szűz rejtezik. Kálmány Lajos: «Poldogasszony ósvallásunk istenasszonya» című tanulmányában azzal, a mit Kedd asszonyról mond, közelebb jár a valósághoz. Azt írja ugyanis, hogy Kedd asszonya a közhiedelem szerint a Nagyboldogasszony ugyan, de nem Szűz Mária, hanem édesanyját, Szent Annát értik alatta. A Telesi-kodex legendái közül egy elmondja, hogy miért szentelik a keddet Szent Annának. A boldogságos Szűz anyja kedden született, kedden szülte Megváltónk anyját és kedden halt meg. Szent Anna és ural, Joakhim húsz évig meddő házasságban éltek, a mi az ó-testamentumi törvény szerint szűny volt; Isten aztán jámborságukat jutalmazta Szűz Mária s utána több gyermek születésével. Katona után Gombocz Zoltán vendég olvasta föl: «A mongol-török hangviszonyról» szóló tanulmányát.

A Földtani Társulat január 4-iki ülésén Gorjanovic-Kramberger Dragomir dr. zágrábi egyetemi tanár előadást tartott az ősemerről. Az előadó a horvátországi Krapinán egy barlangban több koponyát, embercsontot és emberi eszközöket talált, a melyeknek diluviális korát a mellette fekvő állatfaj-csontok, bizonyítják. Ezeket az embercsontokat mutatta be s bizonyította, hogy az embercsontok a középhelyet foglalják el az eozidő szerinti ember és a majom között. Az ülés Böckh Hugó előadása fejezte be, a gőmörmegei Vashegy és Hradek földtani viszonyairól.

MI UJSÁG?

* A «Vasárnapi Ujság» 1904. évi tartalomjegyzékét jelen számunkhoz mellékelve küldi szét kiadóhivatalunk.

* Több felől hozzánk érkezett tudakozásokra főlemlítjük, hogy a «Vasárnapi Ujság» előfizetői a «Politikai Ujdonságok»-at melléklapjával, a «Világkrónika»-val együtt

negyedévre 2 korona, félfévre 4 korona előfizetési árnak kiadóhivatalunkhoz (Budapest IV., Egyetem-utca 4. sz.) való utólagos beküldésével még mindig megrendelhetik.

Az országgyűlés berekesztése. A király január 2-ikán este Budapestre érkezett, az országgyűlés ünnepélyes feloszlására s a trónbeszéd megtartására. Január 4-ikén délelőtt gyűltek össze a budai királyi palota tróntermében a törvényhozás szabadelvű párti tagjai, az ellenzékbel nem jelentek meg. Pontban 11 órakor olvasta fel a király a trónbeszédet s ezzel az országgyűlés véget ért. Délután a király külön vonaton visszautazott Bécsbe. Másnap a hivatalos lapban megjelent az új országgyűlést február 15-ikére összehívó királyi levél. A belügyminiszter pedig elrendelte a képviselőválasztásokat s erre az időt január 26-ikától február 4-ikéig tűzte ki. Most már a választási mozgalom járja át az országot. A fővárosban az utcasarkok és hirdető oszlopok tele vannak ragaszta plakátokkal. A zászlók is mind jobban tarkítják az utcákat és házteteket. Zászlógyarak és kokárdás tollsalonnák nyitnak boltot mindenfelé s a posta napokint ezrel szállításra a tisztelt választókhoz ezimezett leveleket a párt-bizottságoktól, a végrehajtó-bizottságoktól.

József főherceg betegsége. A hét legelső napjain a fümeei villájában időző József főherceg egészségéről oly hírek terjedtek el Budapesten, melyek a politikai izgalmak közepette is mély benyomást tettek. Egy pár bécsi lap tudósítása még növelte az aggodalmakat. A később jött tudósítások megnyugtatólag szóltak s azt jelentették, hogy József főherceg gyöngyölkedése az aggkor következménye, aggodalomra azonban nincs komoly ok. A további hírek is megnyugtatólag hatottak.

A főherceg előtt hat héttel éjjeli utazásban tette meg a hosszú utat Budapesttől Fiuméba. Már akkor gyöngyölkedett; de a kertészkedés, a szabad levegőn való tartózkodás visszaadta erejét. Január 2-ikán hirtelen rosszul lett, s ekkor kezelték a megdöböntött hírek. A beteg főherceget családjá ápolja. A karácsonyi ünnepeken Mária Dorottya főhercegnő és férje Fülöp orlansai herceg is Fiumében időztek. József Agost főherceg és neje Augusteta főhercegnő asszonyok január 4-ikén este Fiuméba utaztak. Ezen a napon a főherceg már annyira jól érezte magát, hogy mikor leánya Erzsébet főhercegnő friss rózsákat vitt neki, azt mondta: «Néhány nap múlva már magam is utána nézhetek kedves virágaimnak.» Január 5-ikén is megnyugtató hírek jöttek Fiuméből a főhercegi állapotról. Január 6-ikáról jelentik, hogy a főherceg állapota javulóban van, a mit az is bizonyít, hogy József Agost főherceg és neje este visszautaztak Budapestre.

Rákóczi fejedelem és bujdosó társainak hamvai. A magyar kormány megbízásából Konstantinápolyban járt Thallóczy Lajos közös pénzügyminiszteriumi osztályfőnök egészen rendbe hozott

mindent, hogy II. Rákóczi Ferenc és bujdosó társainak csontjait a tavaszkor hazahozzák. Sőt nemcsak a bujdosók hamvainak hazaszállítására kapta meg a szultán engedelmét, de azt is, hogy a hamvakkal együtt hazavihessék a bujdosók emlékköveit és emléktárgyait is.

A lazaristák Szent-Benoit egyházának főnökségétől okmányoszerű biztosítékot nyert, hogy az eddig őrizetében volt tetemetek a magyar nemzetnek átengedi, a minek jeléül Thallóczy a fejedelemnek és Bercsényiné-Csáky Krisztinának tetemeit tartalmazó sirládákat, valamint Zrínyi Ilonának és Rákóczi Józsefnek általa megállapított és külön ezédrusfia szekrénybe helyezett tetemeit átvette és ideiglenes megőrzés végett a lazaristákra bízta. Gondosan lezárta a ládákat és ezek kulcsait a magyar kormányknak leendő átadás végett magához vette. A Rodostóban eltemetett gróf Bercsényi Miklós, gróf Esterházy Antal és Sibirik Miklós tetemeit az ottani görög egyház hatóságától szintén írásbeli bizonyítással átvette és személyesen vitte Konstantinápolyba és a lazaristák gondozására bízta. Ugyancsak Konstantinápolyba vitte Thallóczy a kisázsiai Iszmüdből Thoköly Imre tetemeit. Thoköly sírja a köztudat, sőt némely történettudós véleménye szerint is ismeretlen volt. Thallóczy a Thaly Kálmántól vett utbaigazítások és Thoköly titkárnak, Komáromy Andrásnak írásában található utmutatások szerint járván el, ásatásokat rendelt az iszmüdi örmény temetőben és fáradságos munka után nem ott, a hol Thoköly vasrúdos sírhelye van feltüntetve, hanem távolabb egy óriási platánfa tővében három méternyi mélységben lelte meg a tetemetek. A tetem azonosságát bizonyítja a csontok mellett talált nagymennyiségű arany- és ezüst skófiummal kivarított szövetdarab és különösen az a három gyöngy, mely Thoköly süvegét ékesítette, a mint az képein is látható. Thallóczy Rodostóban megkereste a Rákóczi maga faragta hat gyertyatartóját, ezímerével díszített eszenyűjét, a karosszékét és egy azonkorú misemondó ruhát. Ezek már is tibusz vannak, hogy ideiglenesen a Magyar Nemzeti Múzeumban helyeztessék el.

Lotz igazgató-tanári széke a mesteriskolában. A művészvilágban Lotz Károly halála óta élénken foglalkoznak a díszes hely betöltésével. Főleg két jeles festőnk körül csoportosulnak a művészek. A multkor a mesteriskolák, a képző- és iparművészeti iskolák vezetői, és a mesteriskolák tanítványai hosszabb előterjesztésben kérték Berzeviczy közoktatási minisztert, hogy Lotz helyére Vágó Pált nevezze ki. A másik művész Feszty Árpád, számos történelmi és freskó fő festője. Sok festőművész irta alá a miniszterhez intézett előterjesztést, melyben Feszty Árpádot ajánlják Lotz tanári székeire.

Csokonai-kiállítás Debreczenben. Csokonai Vitéz Mihály halálának századi évfordulója alkalmából azzal az irodalmi ünnepélyvel kapcsolatosan, a melyet a Csokonai-kör Debreczenben tart. Csokonai-kiállítást is rendeznek. A kiállítás január 29-én nyílik meg és nyolcz-tíz napig tart, magában foglalja a költőre vonatkozó emlékeket, írásait, levelezéseit, arczképeit és munkáinak többször kiadott köteteit.

A farsang az idén jó hosszú, január 6-ikától kezdve 61 napig tart. Hamvazó szerda márczius 8-ikára esik. Addig mulatságra, vigalmakra bőven van idő. Az ifjúság nem is mulasztja el az alkalmat a mulatságra: jég hátán, fényes parketten, vagy akár a mestergerenda alatti sártapasztásra is mutat és vidámságát megőrzi, akármilyen is a világ forgása s akármilyen borongós a politikai égbolt. Budapesten a sok társulat, egyesület, kaszinó, mind rendez farsangi vigalmat. Az első bál a jogász-bál a Vigadó összes termeiben. Alkalmasszerű lesz ugyanott január 8-ikán a fővárosi kortések álarcos bálja. Január 14-ikén protestáns-bál a Royal-fogadóban; ugyanakkor az izraelita nőegylet álarcos bálja a Vigadóban; 22-ikén Hólabada-bál az Országos Kaszinóban; 28-ikán medikus-bál a Royalban; 31-ikén ugyanott az építő iparosok bálja; február elsején athléta-bál a Royalban; másnap a postatisztek táncestélye ugyanott; 2-ikán a vasuti klub estélye a régi Műcsarnokban; 4-ikén bölcsőde-bál a Royalban; és az országos tisztviselő-kaszinó bálja saját palotájában; 7-ikén technikus-bál a Royalban; 9-ikén ugyanott a szerb nőegylet bálja; 11-ikén a magyar gazdasszonyok honi bálja a Vigadóban; és a tisztikaszinó jelmezes bálja; 12-ikén a magyar gazdasszonyok álarcos bálja a Vigadóban; 25-ikén a jurista-bál az Operában; 5-ikén nagy bolond estély a Vigadóban és tréfás estély a budai Vigadóban. Természetesen a farsang hevében még sok más mulatság is születik hamvazó szerdától. Az idei farsang legérdekesebb látványossága lesz az az élő sakkjáték, melyet az Operaházban rendeznek az országos magyar gazdasszony-egyesület árvái javára. Az Opera színpadja sakkasztalnak lesz berendezve és a figurákat festői jelmezben urak és hölgyek személyesítik.

HALÁLOZÁSOK.

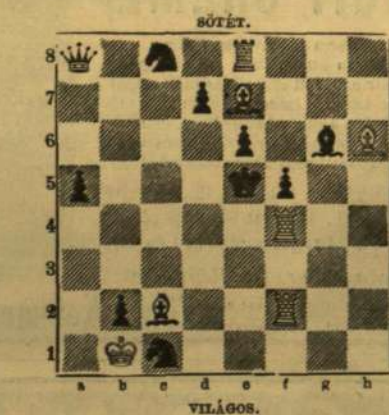
Bellusi Baross Károly volt képviselő, egy ideig a «Hazánk» napilap tulajdonosa és felelős szerkesztője, az agrárius mozgalmak egyik vezetője elhunyt 40 éves korában Budapesten. Másfél évvel ezelőtt súlyos ideg baj támadta meg, ezért mandátumáról is le kellett mondania s azóta szanatoriumban ápolták. Mint a Magyar Szőlőgazdák Egyesületének egyik alapítója és alelnöke sokat tett a szőlők felújítása érdekében és mint az Országos Gazdasági Egyesület választmányi tagja az agrár-gazdák és a mezőgazdaság érdekében megindult országos mozgalomnak harcosa volt. 1901-ben a bodajki kerület országos képviselőjévé választotta, de már egy évvel később betegsége távolítottotta a parlamenttől.

Elhunytak még a közelebbi napokban: BENCSEK ISTVÁN, a nagybányai ref. egyházmegye fűesperese, ki egy negyedszázadon át állott az egyházmegye élén, 71 éves korában Nagypaládon, Szatmárme gyében. — HOLBOK JÓZSEF, a felső- és alsó-szakonyi evang. gyülekezet lelkesze, a soproni alsó egyházmegye kiérdemült főjegyzője 75-ik, lelkipásztori pályájának 50-ik évében, Szakony községben. — SZERÉNYI KÁLMÁN korona-ügyész helyettes, az ügyészi kar kiváló tagja, január hó 5-dikén elhunyt Budapestben, 56 éves korában. — GRÓF BISSINGEN-NIPENBURG ZÉVÓ kamarás, a magyar főrendiháznak örökös tagja 48 éves korában Abbázában s ideiglenesen a vasolcai temetőben temették el. — ILLYEFALVI VITÉZ LAJOS, a losonci ref. egyház lelkipásztora 40 évi papsága után 76 éves korában Losoncon. — BÉGYONI SZABÓ SÁMUEL, 48-as honvédtüzér főhadnagy, a kolozsvár ref. kollegium nyug. tanára, a kolozsvári és kolozsmegyei honvédegyesület elnöke, ki a gazdasági irodalom terén is sokat működött, 76 éves korában Kolozsváron. — MADZINTY JÁNOS, 1848-49-iki honvédtiszt, postamester, takarékpénztári igazgató, 85 esztendő korában Jánoshalmán. — SZELLE LAJOS 48-as honvédtüzér, 79 éves korában a komárommegyei Kocs községben, a hol 39 évig volt községi jegyző. — GÖNCZY SÁNDOR, kir. tanácsos, nyug. törvényszéki bíró, volt 48-as honvédtüzér, Beregszászban 80 éves korában. — STÁND FERENCZ, 48-as honvédtüzér, nyug. törvényszéki bíró, 87 éves korában Egerben. — PAVLETTS FERENCZ városi tanácsos, helyettes bíró Sárospatakon. — GRÓF ESTERHÁZY ERNŐ, főrendiházi tag Pozsonyban, 79 éves korában. — DR. SÓRÉZ ÁGOST földbírtokos, ügyvéd a mosonmegyei történelmi és régészeti egyesület elnöke, 68 éves korában Magyaróváron. — PEHÁRTZ SÁNDOR, Stubenberg József gróf székegyházi uradalomának főtitkárja, Székegyhádon. — DR. DOMBOSSY GÁBOR, komáromi ügyvéd Budapesten. — SZENTGYÖRGYI FERENCZ, Magyarorsók-Szelőcze község kántortanítója, a ki ötven évét töltött a tanítói pályán. — DR. IMRE MASÓ, kir. albiró. — FABRICZY LAJOS földmívelésügyi miniszteri hivatalnok, 47 éves korában Budapesten.

Özv. BATHYÁNY BÉLÁNÉ grófné, szül. Tarnóczy Etelka, csillagkeresztés hölgy, 56 éves korában Budapesten, holttestét Németújvárra vitték a családi sírboltba. — BRÓ TAMÁS, szül. Azenberger Rozina, a kereskedelmi miniszterium miniszteri tanácsosának neje, 48 éves korában Budapesten. — Özv. SÓFALVI ILLYÉS SÁNDORNÉ, szül. makfalvi Dósa Anna, kir. járásbíró özvegye, 59 éves korában Maros-Vásárhelyen és nagy kiterjedésű rokonság gyászolja. — BORZSOVAI KÖRÖDY SÁNDORNÉ, szül. Tomcsányi Lujza, 55 éves korában Mező-Kászonban. — UVÁRNÉ DOMBI ILONA, a Berky-féle szintársulat volt primadonnája és a Népszínház volt tagja 26 éves korában Dömösön.

SAKKJÁTÉK.

2414. számú feladvány. Gérecz Károlytól.

Világos indúl s a harmadik lépésre matot mond.

A 2399. sz. feladvány megfejtése Morsh G.-től.

- Világos. Sötét. Világos. a. Sötét. 1. Kd2-e2 ... Ke4-d4 (a) 1. ... Ke4-f4 2. Vc8-e7 ... Kd4-c3 (b) 2. Vc8-e7 ... Kf4-g3 (c) 3. Vc7-a3 ... lép. 3. Vc7-g5 ... t. sz. 4. Va3-b4 mat. 4. Vc7-g2 mat.

ISTÉLY-RUHA ÉS FEJKÖTŐ.

Testesség, Kövértestűség.

Hogy nyúlánká legyünk a nélkül, hogy az egészségünknek árton, használjuk a **Pilules Apollo-t**, mely tengeri növények alapján van előállítva és párisi orvosok által jóváhagyva.

E könnyen betartható gyógykezelés elhajtja a túlságos embonpoint csálhatatlanul és biztosítja rövid idő alatt a kövértestűség gyógyulását mind a két nemnél.

Ez a titka minden elegáns hölgynek, ki nyúlánk és fiatalok alakját megakarja őrizni. Egy üvege ára utasítással együtt K 6.45 bérmentve, utánvétellel K 6.75.

J. Ratié, Pharmaciaen, 5, Passage Verdean, Paris (9e).

Raktár Berlinben: **B. Hadra**, gyógyszerész, Spandauerstrasse 77.

Ausztria-Magyarországban: **Török József** gyógyszerész, Budapest, Király-utca 12. 10630

Kunz József és Társa

GS. ÉS KIR. UDVARI SZÁLLÍTÓK SZERB KIR. UDVARI SZÁLLÍTÓK
KIR. NIVÁLTÁSOS NAGYKERESKEDŐK

VÁSZOM, ASZTALNEMŰEK, KÉSZ FEHÉRNEMŰEK.
MENYASSZONYI KELENGYÉK.

ALAPITVA: 1802.
FÜGGŐNY, ÁGYTAKARO ÉS SZÖNYEGÁRU RAKTÁRA. ALLAMI ARANY ÉREM 1896 JURY TAS
BRONZE ÉREM PARIS 1900.

BUDAPEST, V. DEÁK-TÉR 12.

PURGO

SERRAVALLO

China-bora vassal.
Erősítő szer gyengék, véréngények és lábbadosók számára. Étvágygerjesztő, idegerősítő, vérjavító szer. 10246
2000-nél több orvosi vélemény.
Kifűző íz.
J. Serravallo — Trieste-Barcoia.
Kapható a gyógyszertárakban
1/2 literes üvegekben K 2.40 és
1 literes üvegekben K 4.40.

Császárfürdő BUDAPESTEN
10030
téli és nyári gyógyhely.

GERMANDRÉE
PORHANYÓS ÁLLAPOTBAN ÉS TABLETTÁKBAN
Francia szabadalom. A szépség titka, ideális illatú felületlenül tartós, egészséges és diszkrét. A Germandrée az arcbőrnek egészséges és hide színt ad.
1900 évi Párisi Világkiállítás: **ARANYÉREM**
MIGNOT-BOUCHER, 49, Rue Vivienne, PARIS.

SCHÖNWALD IMRE magyar órásmester és ékszergyáros Péccsett 122. sz.

Legalkalmasabb, maradóan értékű ajándék-tárgyak! 10588

14 karátos arany kereszt díszes kivitelben 10 kor. Ezüst kereszt, tartósan aranyozva 3 kor. 50 fill.

Zománcozott amulett 14 karátos aranykerettel 12 kor. Double 4 kor. 60 fill.

14 karátos arany kereszt 5 kor. Ezüstből 3 kor.

„Üdonság” 2 tirkis vagy nemes opállal és 2 kis színes kővel díszített tömör aranygűrű 18 kor.

Emlékkönyv „Felejt. betetlen napok” véséssel 3 kor. Aranyból 20 kor.

Valódi 14 karátos arany kereszt ezüst díszítéssel és kővel 6 kor. Ugyanazdoubleból 2 kor. 40 fill.

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve. Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

VASÁRNAPI UJSÁG

3. SZ. 1905. (52. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ: NAGY MIKLÓS. FŐMUNKATÁRS: MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, JANUÁR 15.

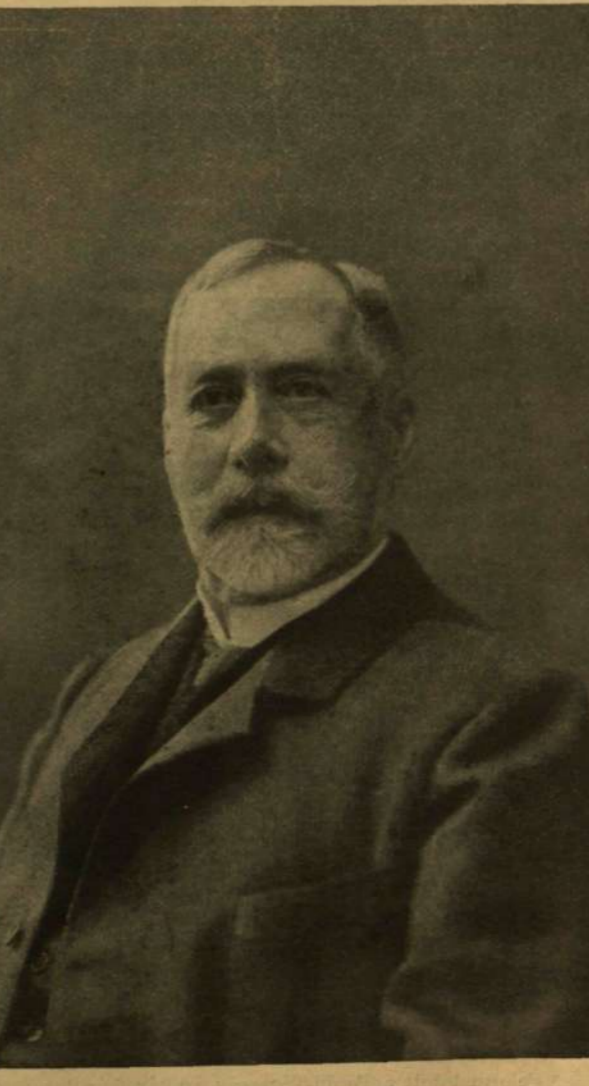
Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkrónikával) együtt... 12 * Vasárnapi Ujság... 8 * A POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkrónikával) együtt... 5 * Külföldi előfizetésekre a postai... meghatározott viteldi is esotlandó.

SZINYEI MERSE PÁL.

Sok év telt el addig, míg Szinyei Merse Pál érdeme szerint érvényesült nálunk, míg annak tudatára juthattunk, hogy kiváló helyhez van joga nemcsak a magyarok, hanem az egész világ festészetében. Előharczó volt, mint Manet és Böcklin, de osztotta is az úttörők keserű sorsát; tapasztalatokat kellett szereznie arról, mi az, ha kénytelenek vagyunk legjobb és legbeesületebb törekvéseinkkel részvéten s talán elfogult bírálók elé lépni. A csalódások éveiben azonban hál' istennek, már messze megettünk vannak és Szinyei Merse Pál hazájában, valamint külföldön is, a tisztelők oly válogatott csapatában lelheti örömet, mely benne Magyarország egyik legjelentősebb tehetségét látja.

A sárosmezei Szinye-Újfalu-ban született 1845 július 4-ikén. Atyja Szinyei Merse Félix, a későbbi főispán. Már gyermekkorában is szívesen rajzolgatott és első oktatását a művészetben egy Mezei Lajos nevű festőtől nyerte. Eperjesen és Nagyváradon folytatott gimnáziumi tanulmányainak befejezése után atyja a müncheni akadémiára küldte 1864-ben. Öt év múlva Piloty tanítványa lett. Az akkor annyira kedvelt történelmi festészet azonban semmi vonzó erőt sem gyakorolt rá; a tájkép sem, a hogy azt azon időben tanították. Magával ragadta a szabad természet varázsa, csak azt akarta látni; megfigyelni és ábrázolni, akadémiai szabályok nélkül. München környékén folytatott tanulmányai a természet után nem sokára oly kép („Anyja gyermekeivel” 1869) alkotására ösztönözték, mely főbb pontjaiban már jelzi az ifjú művészi irányát. Zöld gyep, rajta egy veres szőnyeg és azon egy kedves ifjú nő, galambszürke ruhában, két gyermekkel. Enyhe tavaszi napfényben fürdik a szép csoport, az ünneplő természet, a virágzó gyümölcsös. Még egy kép keletkezett azon időben: a „Szerelmes pár.” Ebben is összeolvadt

kimondhatatlan finomsággal a színek varázsa és a romantikus, rajongó tartalom. De az emberek akkor nem voltak még elég érettek ily dologhoz. Figyelemre sem méltatták a művészt. Szerencse, hogy barátsága Böcklinnel, kinek műterme az övé mellett volt, nemcsak az egész világ festészetében. Előharczó volt, mint Manet és Böcklin, de osztotta is az úttörők keserű sorsát; tapasztalatokat kellett szereznie arról, mi az, ha kénytelenek vagyunk legjobb és legbeesületebb törekvéseinkkel részvéten s talán elfogult bírálók elé lépni. A csalódások éveiben azonban hál' istennek, már messze megettünk vannak és Szinyei Merse Pál hazájában, valamint külföldön is, a tisztelők oly válogatott csapatában lelheti örömet, mely benne Magyarország egyik legjelentősebb tehetségét látja.

SZINYEI MERSE PÁL. Kossak fényképe után.

KWIZDA FERENCZ JÁN.

cs. és kir. osztr.-magy., román kir. és bulgár fejed. udv. szállító, Kerületi gyógyszerész Korneuburgban Bees mellett.
Kwizda Fluidja 10681
Kigyó vadszörnyvel (TURISTA-FLUID).
Régi jóhru diét-kosm. szer (bedörzsölés) az emberi test izmainak és inainak erősítésére és edzésére. Eredményesen használta turisták, kerékpárosok a lovaglókat által nagyobb török utáni erősítésre és erőtörzésre.
Arak: 1/2 palack K 2.- 1/4 palack K 1.20
Kapható minden gyógyszer-tárban. — Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.
Főraktár Magyarország részére: **Török József** gyógyszerésznél, Budapest, Király-utca 12 és Andrássy-ut 20. sz.

Próba-babákat

minden kívánt nagyságban, legújabb és legszebb alakban, magánhasználatra is ajánl 10727
A. Bamharter's Nfg.
PETER PEHAM
próba-baba műterme, Wien, Goldschmidg. 10.
Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

JBOLYAILLATOS MANDULA KÖRPA ARC ÁPOLÁSRA LEGJOBBAN BEVÁLT SZER. MOTSCH A.ÉST²², BÉCS
K/3 QUELLENG. 116.22. és L. UEGECK 3.51.

Olcsó cseh ágytoll!
5 kiló: új fosztott 9.60 K. jobb 12 K. fehér pelyhpuha fosztott 18 K. 24 K. hófehér pelyhpuha fosztott 30 K 36 K Szállítás portmentes, utánvétellel. A kieserlés és visszavétel portmentesítés ellenében megengedtetik. 10818
Benedikt Sachsel, Lobes 279. Post Pilsen, Böhmen.